

Veilig spelen *op een eerlijke markt*

Kansspelautoriteit

Kansspelautoriteit

Jaarverslag 2016

> Kompas

Publieke doelen

- > Consumentenbescherming
- > Handhaving: tegengaan van illegaliteit en criminaliteit
- > Verslavingspreventie

Samen innoveren

- > Ontwikkelingen: Transparante procedures in een open kansspelmarkt
- > Samenwerking: Samen naar een betrouwbaar kansspelaanbod
- > Deskundigheid in huis

Feiten en cijfers

- > Organisatie in beeld
- > Financiën
- > Bijlagen

> Colofon & wettelijke vereisten

Kompas

Voorwoord

De Kansspelautoriteit bestaat in 2017 vijf jaar. Volgens de wet worden wij in dat jaar beoordeeld op onze doelmatigheid en doeltreffendheid. Dit zal een breed opgezet, onafhankelijk onderzoek worden met inbreng van alle belanghebbenden. Een mijlpaal waarnaar ik met grote nieuwsgierigheid uitkijk. Immers, de toetssteen voor kabinet en parlement om te bezien of de Kansspelautoriteit doet waarvoor de wetgever haar in 2012 in het leven heeft geroepen.

Intussen hebben wij in de afgelopen jaren, ook in 2016, meermalen onderzoek gedaan of laten uitvoeren naar de vraag wat u, volksvertegenwoordigers, aanbieders, consumenten, van ons vindt. Daarin zijn rode draden te herkennen. De belangrijkste is: de Kansspelautoriteit moet meer handhaven. Of in elk geval zichtbaarder en volgens duidelijk en kenbaar beleid. Ook de Tweede Kamer sprak dit afgelopen jaar bij de behandeling van de onlinewet luid en duidelijk uit. We hebben ons deze kritiek aangetrokken. Ons toezicht- en handhavingsbeleid wordt inmiddels op de website toegelicht en wij hebben aanzienlijke vorderingen gemaakt in ons toezichthouden. De Kansspelautoriteit handhaaft actief. Zo bestreed de Kansspelautoriteit in 2016 gokzuilen, pakte ze kansspelen online aan, toetste ze streng bij vergunningverlening voor speelautomaten, gaf ze opleidingen aan handhavingspartners en droeg ze bij aan het sluiten van gokpanden. De Kansspelautoriteit handhaaft niet alleen actief met openbare sancties, zoals boetes, maar ook, veelal

effectiever, op andere, minder zichtbare manieren.

Zoals met aanschrijvingen of waarschuwende gesprekken die in de meeste gevallen tot daadwerkelijke gedragsverandering leiden, bijvoorbeeld het staken van illegaal aanbod of het uit de lucht halen van gokapps, of door convenanten met betalingsinstellingen om betalingsverkeer met illegale goksites te stoppen.

Hiermee zijn wij er als Kansspelautoriteit nog niet. Wij zijn ons bewust dat zichtbare handhaving de achilleshiel van een toezichthouder is. Wij zullen een tandje moeten bijzetten en dat gaan we doen, zeker wanneer de onlinewet in werking is getreden. In het belang van de bescherming van alle spelers in ons land hoop ik vurig dat dit in 2018 zal gebeuren. De Kansspelautoriteit is er klaar voor om het kabinetsdoel van 80% kanalisatie naar legaal aanbod te helpen bereiken door het naar vermogen weren en bestrijden van gokbedrijven zonder vergunning. Alleen een strikt gereguleerd en aantrekkelijk aanbod op basis van wet- en regelgeving voor het aanbieden van online- en landgebonden kansspelen biedt een structurele oplossing om illegaal aanbod tegen te gaan. Want zonder aantrekkelijk legaal alternatief weet de Nederlandse consument die een gokje wil wagen altijd wel een illegale aanbieder te vinden.

Toch wil ik een enkele kanttekening maken bij de kritiek op te weinig zichtbare handhaving door de Kansspelautoriteit. In de eerste plaats ontbreekt het de Kansspelautoriteit nog aan

voldoende handhavende bevoegdheden. Die komen als de onlinewet in werking treedt. Ook is het goed te beseffen dat harde handhaving een met wettelijke waarborgen omgeven, zorgvuldig en daarom traag proces is, met rechterlijke toetsing in alle instanties. Handhaving is bovendien niet de enige taak van de Kansspelautoriteit. Lees art. 33b van de Wok er maar op na. Ik heb nog nooit een veelzijdiger en gecompliceerder wettelijke opdracht aan één instantie gezien. Maar meer materieel, constateer ik dat de kritiek niet zelden het – begrijpelijke – karakter heeft van: val mij, vergunninghouder die keurig de kansspelheffing afdraagt, niet te veel lastig met toezicht op formaliteiten, maar pak mijn illegale concurrenten aan. Helaas blijkt het niet altijd mogelijk die te achterhalen. Vervolgens hoor ik vaak de – ook al begrijpelijke – roep: Kansspelautoriteit, kijk toch eens op internet wat daar allemaal aan vreselijks valt aan te treffen, doe er wat aan! Ik kan u verzekeren dat onze superslimme cyberinspecteurs dat allemaal weten. Wij treden pas handhavend op als de drie publieke doelen in gevaar komen: consumentenbescherming, voorkoming en bestrijding van illegaliteit, bijdrage aan de voorkoming van kansspelverslaving. Vooral als de consumentenbescherming in het geding is, doordat een aanbieder zich richt op de Nederlandse consument of op kwetsbare spelers, zoals jongeren, treedt de Kansspelautoriteit op.

Ik zeg dit niet als jij-bak, wél als een misschien wat hoekige reactie waarvan ik vind dat u die moet weten, omdat primaire reacties gewoonlijk enige steek houden. Dit doet allemaal niets af aan de

verantwoordelijkheid van de Kansspelautoriteit om steeds te zoeken – en daarover blijkbaar betere voorlichting te plegen – naar de juiste balans in de handhaving, gegeven de drie publieke doelen en de beschikbare capaciteit. Daarvoor – ik richt mij nu speciaal tot de aanbieders – is uw waardevolle inbreng noodzakelijk. Kansspelautoriteit en huidige en potentiële vergunninghouders dienen zakelijk, met begrip voor elkaars rol en positie, en bovenal met respect naar elkaar te luisteren en met elkaar te communiceren. Gemeenplaats? Nee, dit is namelijk niet steeds het geval en ik merk dat dit van alle partijen kennis, inzicht en ervaring met bestuurlijke verhoudingen vergt. Van onze kant inzicht in de markten en soms meer respect voor de ondernemer. Van de kant van aanbieders ruimhartig accepteren dat de wereld veranderd is met een toezichthouder die eisen stelt en die een ieder gelijk en streng (doch fair) moet behandelen. Dit blijft een doornig pad. Verkeer tussen toezichthouder en ondertoezichtgestelde is per definitie spanningsvol en vraagt van beide partijen om een kompas. Een kompas om te komen tot de juiste verhouding tussen Kansspelautoriteit en marktpartijen, gevat in het grote kompas gericht op een gezonde kansspelsector. Dit is een permanent

ontwikkelingsproces, bij de Kansspelautoriteit, maar ook bij aanbieders. Wij werken eraan.

Bewust heb ik dit voorwoord beperkt tot deze observaties. Via vrij constante, maar heterogene kritiek op ons handhavingsbeleid tot de argumenten en percepties daarachter, kwam ik uiteindelijk op de relatie tussen overheidstoezichthouder en markt. Deze is altijd ongelijk en ongemakkelijk en heeft daarom continu een bestuurlijk kompas nodig. De juiste relatie is echter essentieel voor een goede taakvervulling door de Kansspelautoriteit. Bij dit laatste is iedereen gebaat, niet alleen spelers, ook de aanbieders. Allen hebben immers baat bij een onbedorven kansspelmarkt. Daarvoor heeft de wetgever de Kansspelautoriteit opgericht. Die veelkleurige opdracht hebben wij als Kansspelautoriteit vijf jaar met passie geprobeerd uit te voeren. Het grote evaluatieonderzoek van 2017 zal uitwijzen of wij daarin geslaagd zijn.

Ik hoop dat dit jaarverslag uw kennis van en inzicht in de Kansspelautoriteit zal verhogen. Ik houd mij graag aanbevolen voor uw commentaar: jsuyver@kansspelautoriteit.nl.

Jan Suyver

Voorzitter raad van bestuur Kansspelautoriteit

Publieke doelen

- **Consumentenbescherming**
- **Tegengaan van illegaliteit en criminaliteit**
- **Verslavingspreventie**

PUBLIEK DOEL Consumentenbescherming

Iedereen die dat wil, minderjarigen uitgezonderd, moet eens een gokje kunnen wagen. Maar wel in een veilige omgeving.

Daarom houdt de Kansspelautoriteit toezicht op:

- De vergunninghouders (via regulier toezicht);
- De betrouwbaarheid van het spel;
- De transparantie van het spelaanbod (goed en tijdig informeren);
- De werving- en reclameactiviteiten van vergunninghouders.

Uit onderzoek van Intraval (2016)¹ blijkt dat ruim 60% van de Nederlanders recent heeft deelgenomen aan legale kansspelen. Loterijen zijn verreweg het populairst. Het legale aanbod van kansspelen moet een veilige en aantrekkelijke speelomgeving zijn voor consumenten. De Kansspelautoriteit wil dat vergunninghouders hiervoor hun verantwoordelijkheid nemen door blijvend aan vergunningvereisten te voldoen over onder meer de betrouwbaarheid van het spelaanbod en transparantie. Voor consumentenbescherming is het belangrijk dat vergunninghouders volledige, juiste, actuele begrijpelijke en niet-misleidende informatie verstrekken. Want alleen dan kunnen consumenten weloverwogen bepalen bij wie ze spelen, wat ze spelen, hoe lang ze spelen en hoeveel geld ze willen besteden. Consumenten moeten daarbij ook eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

¹ Modernisering kansspelbeleid, Intraval, 2016

De Kansspelautoriteit geeft zelf ook informatie aan consumenten, onder meer om te bevorderen dat consumenten kiezen voor het vergunde aanbod. Uit het onderzoek van Intraval blijkt dat 4% van de Nederlanders recent heeft deelgenomen aan illegale kansspelen. De Kansspelautoriteit probeert consumenten richting het legale kansspelaanbod te bewegen. Dat doet zij door een combinatie van voorlichting aan consumenten, handhavend optreden tegen illegaal aanbod en het stimuleren van de vergunde markt om een aantrekkelijk spelaanbod te bieden.

Een betrouwbaar spel

De Kansspelautoriteit staat voor een veilig en betrouwbaar kansspelaanbod. Daarom verleent zij alleen vergunningen aan integere kansspelaanbieders die aan de wet- en regelgeving voldoen en consumenten een betrouwbaar spel bieden. Dat kunnen bijvoorbeeld loterijen zijn, of speelautomaten. De Kansspelautoriteit bepaalt ook welke typen van een speelautomaat in Nederland worden toegelaten. Zij doet dit via de 'modeltoelating'. Een fabrikant of importeur mag een nieuw model speelautomaat alleen op de markt brengen nadat voor dat type een modeltoelating is verleend. Bovendien geeft de Kansspelautoriteit ook merktekens voor speelautomaten af. Hierdoor is ook voor toezichthouders van gemeenten duidelijk of een bepaalde automaat aan de regels voldoet.

Aanvraag en afgifte vergunningen

Onderwerp		2014	2015	2016
Eenmalige loterijen	Aanvragen	49	43	41
	Afgegeven	45	37	39
Meerjarige kansspelvergunningen	Afgegeven	7	0	10
Gewijzigde meerjarige vergunningen loterijen		28	24	19
Exploatievergunning speelautomaat	Aanvragen	59	34	45
	Afgegeven	51	31	60
Ingetrokken exploitatievergunning speelautomaat		53	33	41
Modeltoelating speelautomaten	Aanvragen	314	211	159
	Afgegeven	203	211	154
Merktekens speelautomaat	Afgegeven	5.788	5.743	5.421

Publicaties van verleende vergunningen

Ook in 2016 publiceerde de Kansspelautoriteit iedere maand een geactualiseerd overzicht van de door haar afgegeven eenmalige kansspelvergunningen, speelautomatenvergunningen en modeltoelatingen voor speelautomaten op haar website. Aan de hand van deze overzichten kan een consument zien of de aanbieder waar hij mee te maken heeft een legale kansspelaanbieder is.

Scherpere eisen voor meerjarige vergunningen

In 2015 zijn de eerste stappen gezet om meer inzicht te krijgen in de betrouwbaarheid van het spelaanbod van de meerjarige vergunninghouders. Deze lijn is in 2016 voortgezet. Op basis van de verplichte auditrapportages heeft de Kansspelautoriteit met

alle houders van meerjarige vergunningen gesproken over de beheersing van de risico's. Naar aanleiding van die gesprekken zijn afspraken gemaakt voor verdere verbetering. In haar reguliere toezicht controleert de Kansspelautoriteit of deze afspraken worden nagekomen.

Waarschuwingsberichten in 2016

De Kansspelautoriteiten plaatste in 2016 een aantal berichten op haar website waarin zij consumenten waarschuwt voor misleidende kansspelen.

Waarschuwing voor misleidende verkoop van abonnementen op voordeelsites en winacties, nieuwsbericht 9 september 2016.

Na diverse meldingen aan de Informatielijn en via Consuwijzer, het consumentenloket van toezichthouder Autoriteit Consument & Markt (ACM), werd een nieuwsbericht op de website gepubliceerd. In dit bericht waarschuwde de Kansspelautoriteit voor misleidende verkoop van abonnementen. Het ging vooral om telefonische verkoop van abonnementen op 'voordeelsites' en winacties. Gezien de omvang van de meldingen riep ACM consumenten op om misleidende verkoop van abonnementen te melden bij Consuwijzer.

Tientallen gok apps niet meer te downloaden, nieuwsbericht 12 oktober 2016.

Online kansspelen zijn niet gereguleerd in Nederland en daarmee samenhangend is er vanuit Nederland geen toezicht op het aanbod en op de eerlijkheid van het spel. De Kansspelautoriteit kondigde in mei 2016 aan om zich via een thematische actie enkele maanden te richten op illegale gok apps, gelet op het verslavende karakter van apps. Het resultaat was dat in eerste instantie 49 veelgebruikte apps en later nog eens zes zogeheten real money sampling apps uit het aanbod werden verwijderd. Deze 55 apps kunnen nu niet meer worden gedownload vanuit Nederlandse accounts. De Kansspelautoriteit blijft hier alert op.

Kansspelautoriteit waarschuwt consumenten voor misleidende actie op social media, nieuwsbericht 29 december 2016.

De Kansspelautoriteit ontving via de media berichten over een 'cadeau'-actie op social media die kenmerken heeft van een piramidespel. Een piramidespel is verboden op grond van de Wet op de kansspelen. In de berichten werd gesproken over een 'geheime zusteruitwisseling van cadeautjes', waarbij de deelnemer een cadeautje opstuurt en in ruil daarvoor 6 tot 36 pakjes ontvangt.

De Kansspelautoriteit adviseerde in haar nieuwsbericht consumenten om niet deel te nemen aan deze of soortgelijke acties. Het merendeel van de deelnemers ontving namelijk geen enkel pakje of leed zelfs verlies.

Een andere waarborg voor de betrouwbaarheid van het spelaanbod is de verdere aanscherping van de vergunningsvoorschriften. Zo is de aanbieder van loterijen verplicht om de wijziging van een trekkingsprocedure aan de Kansspelautoriteit te melden en, als dat nodig is, een nieuwe keuring op de trekkingsgenerator uit te laten voeren. Ook zijn de taken en verantwoordelijkheden van de notaris bij een trekking van een loterij gemoderniseerd.

Miniserie: wat is een gokzuil en wat kun je ertegen doen?

Wat zijn gokzuilen precies? Om dit duidelijk te maken, heeft de Kansspelautoriteit in 2016 een korte videoserie gemaakt. In de miniserie wordt ook duidelijk hoe de toezichthouder samen met partners gokzuilen tegengaat en wat consumenten zelf kunnen doen. De videoserie is gepubliceerd op de website van de Kansspelautoriteit en is te vinden op YouTube en social media.

<http://www.kansspelautoriteit.nl/nieuws/alle-nieuwsberichten/2016/februari/wewe/>

Nieuwe verplichtingen

Meerjarige vergunninghouders kregen in 2016 bovendien met nieuwe verplichtingen te maken. Zo moeten de vergunninghouders een management risicosysteem hebben. De eisen hieromtrent en de verplichte audit op dergelijke systemen zijn uitgebreid. Ook is de verplichting tot het melden van incidenten en de aanwezigheid van een compliance officer voor de interne borging van de naleving van wet- en regelgeving voor alle meerjarige vergunninghouders ingevoerd.

Hetzelfde geldt voor de verplichting om consumenten transparantie te bieden. De verplichtingen op dit terrein zijn waar nodig aangescherpt of toegesneden op de specifieke omstandigheden van het spelaanbod. Daarnaast zijn de verplichtingen omtrent transparantie nu in alle meerjarige vergunningen opgenomen.

Reclame maken mag, mits

Voor kansspelaanbieders met een vergunning van de Kansspelautoriteit geldt: reclame maken voor kansspelen mag. Legale kansspelaanbieders moeten in staat zijn om een aantrekkelijk spelaanbod te ontwikkelen. Zij mogen daar reclame voor maken, mits zij zich houden aan de bestaande wet- en regelgeving voor reclame. Consumenten zijn er immers bij gebaat om te kunnen spelen bij aanbieders die een vergunning hebben en onder toezicht staan van de Kansspelautoriteit. Maar reclame mag consumenten niet misleiden of aanzetten tot overmatig spelgedrag waardoor verslaving op de loer ligt.

Sanne Muijser, VAN Kansspelen Branche-organisatie

“De VAN is voorstander van een snelle invoering van de wetgeving voor Kansspelen op afstand, belangrijk onder meer voor de bestrijding van illegaal aanbod. De Kansspelautoriteit bereidt zich hierop voor en wij gaan ervan uit dat de bestrijding van illegaal aanbod onverminderd doorgaat.”

Leidraad voor reclame

Op 22 februari 2016 publiceerde de Kansspelautoriteit een leidraad voor reclame op haar website. In deze leidraad geeft de Kansspelautoriteit richting bij de toepassing van de relevante wet- en regelgeving in de praktijk en wordt reclame voor kansspelen geplaatst binnen de publieke doelen van het Nederlandse kansspelbeleid en de Kansspelautoriteit. De wettelijke regels gelden voor alle aanbieders van alle soorten kansspelen.

Online kansspelen en reclame

Alle kansspelen online zijn nu illegaal, dus is reclame daarvoor maken ook niet toegestaan. Zodra de wet Kansspelen op afstand van kracht is, kunnen aanbieders van dergelijke kansspelen een vergunning aanvragen. Ook mogen zij reclame maken zodra zij die vergunning hebben. Zij moeten zich daarbij houden aan de wet- en regelgeving.

Faciliteren is ook verboden

Ook degenen die reclame voor een kansspel(aanbieder) faciliteren, moeten zich aan regels houden. Reclame maken voor een kansspel(aanbieder) die geen vergunning heeft, is strafbaar. Wie bijvoorbeeld reclamecampagnes voor deze kansspelen en aanbieders mogelijk maakt, advertenties plaatst of uitzendt, of banners op de website accepteert, is in overtreding.

Verscherpt toezicht op reclame-uitingen van de Nationale Goede Doelen Loterijen

In de periode van 30 oktober 2015 tot 1 november 2016 heeft de Kansspelautoriteit verscherpt toezicht uitgeoefend op direct marketing uitingen van de Nationale Goede Doelen Loterijen (GDL). Gedurende deze periode heeft de GDL in reguliere kwartaaloverleggen met de Kansspelautoriteit verantwoord hoe de direct marketing uitingen voor die betreffende periode tot stand zijn gekomen. De Kansspelautoriteit heeft gedurende die periode geen uitingen gezien die als misleidend zijn te kwalificeren. Het verscherpt toezicht is beëindigd. Uiteraard blijft de Kansspelautoriteit toezicht houden op de reclame-uitingen van alle vergunninghouders, waaronder die van de GDL.

Een goed geïnformeerde consument

De Kansspelautoriteit hecht er veel waarde aan dat de consument goed geïnformeerd wordt. Kansspelaanbieders zijn bij wet verplicht om spelers goed en tijdig te informeren over het aangeboden spel en de voorwaarden die daarbij gelden: welke kosten zijn eraan verbonden, welke prijzen kun je winnen, wordt er een abonnement aangeboden en zo ja, hoe lang is dat geldig? Ook moeten aanbieders spelers wijzen op de eventuele risico's van verslaving. De Kansspelautoriteit ziet erop toe dat kansspel-aanbieders die plichten nakomen.

Annette Sluiter, publieksvoorlichter Kansspelautoriteit

“Iedere vraag, iedere melding en ieder contact met de Infolijn kan leiden tot een vervolg: van vragen beantwoorden over het Nederlands kansspelbeleid, tot nieuwe berichtgeving op de website of tot aanvullend onderzoek.”

Daarnaast is het de taak van de Kansspelautoriteit om consumenten over kansspelen te informeren en hen te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid van spelers. Als de Kansspelautoriteit daar aanleiding toe ziet, waarschuwt zij hen.

Informatielijn

De Kansspelautoriteit informeert haar doelgroepen via een Informatielijn, en via haar website: Kansspelautoriteit.nl. Ook wordt de mogelijkheid geboden om kansspelgerelateerde vragen te stellen per e-mail of via het contactformulier op de website. Daarnaast verspreidt de Kansspelautoriteit informatie via social media, zoals Facebook, Twitter en LinkedIn. Naast het beschermen en informeren van consumenten, analyseert de Kansspelautoriteit ook klachten en meldingen van consumenten over vergunninghouders van loterijen en klachten over speelautomaten. Bovendien registreert de Kansspelautoriteit meldingen over (mogelijke) illegale kansspelen en geeft ze (indien nodig) een waarschuwings-signaal af aan consumenten over illegale kansspelen.

In 2016 ontvingen de publieksvoorlichters van de Kansspelautoriteit 2.202 verzoeken om informatie: 941 telefonische verzoeken en 1261 verzoeken om informatie per e-mail.

Klachtenafhandeling

Wanneer een vergunninghouder een klacht van een consument niet naar tevredenheid oplost, kan de klacht bij de Kansspelautoriteit worden neergelegd. Een consument moet een klacht zelf altijd eerst bij de organisator van een kansspel melden. Het aantal klachten over vergunninghouders liet een lichte toename zien: van 34 klachten in 2015 naar 37 klachten in 2016.

Contact met de Kansspelautoriteit

Wijze van contact	2014	2015	2016
Telefonisch contact	1.275	1.079	941
E-mailcontact	1.035	1.077	1.261
Totaal aantal contacten	2.310	2.156	2.202

Inhoud van contact	2014	2015	2016
Klachten over loterijen, paardenwedenschappen, Holland Casino en exploitanten speelautomaten	54	34	35
Klachten over promotionele kansspelen	5	4	1
Meldingen illegaal kansspel	572	376	273
Algemene vragen	1.161	1.760	1.654
Vragen over online kansspelen	129	136	115
Vragen over loterijen en speelautomaten	841	688	651
Vragen over een promotioneel kansspel	60	159	164

Overig	2014	2015	2016
Persvragen	137	136	101

*De Kansspelautoriteit
ontving in 2016
in totaal 2.202
verzoeken
om informatie*

Illegaal gokken is geen spelletje

Illegaal gokken is geen spelletje. Zo heet de pilot oftewel de voorlichtingscampagne die de gemeente Rotterdam met de Kansspelautoriteit, het Openbaar Ministerie, de politie, in samenwerking met de Belastingdienst in 2016 lanceerde.

De campagne richtte zich op gokkers, hun sociale omgeving en eigenaren van cafés en belwinkels. De centrale boodschap van de campagne luidde als volgt: Illegaal wedden op voetbalwedstrijden? Dat zou mijn broer nooit doen! Toch?" en: "In mijn zaak illegaal gokken. Dat zou ik nooit toelaten."

Illegaal wedden op voetbalwedstrijden? Dat zou mijn broer nooit doen! Toch?"

illegaal gokken is geen spelletje

Risico's

- onzakere uitkomst
- oplichting
- onwettig
- geen health insurance

Meer weten of hulp nodig?
www.geenspelletje.nl

Achtergrond campagne

Illegaal gokken is een van de vormen van ondermijnende criminaliteit die de gemeente Rotterdam onder de loep neemt. De gemeente denkt dat de omvang van het illegaal gokken en de criminele netwerken erachter groot zijn. Om dit tegen te gaan, is een combinatie van maatregelen ingezet, waaronder een voorlichtingscampagne.

Combinatie van maatregelen

De campagne Illegaal gokken omvatte verschillende acties. Zo ontvingen 1200 horecabedrijven, stichtingen en verenigingen in Rotterdam Zuid een informatieve mailing. Via deze mailing werden zij geattendeerd op het feit dat gokzuilen zijn verboden in Nederland. Ook zijn er geselecteerde horeca en stichtingen fysiek bezocht.

Social media-aanpak

Via posters, berichten op Facebook en een video zijn zowel consumenten als eigenaren van café en belwinkels gewaarschuwd voor illegaal gokken en alle nadelige gevolgen die het kan hebben.

Consumenten zijn behalve via posters ook gericht benaderd via een advertentie op Facebook, die verwijst naar de website geenspelletje.nl. De advertentiecampagne op Facebook heeft in totaal 540 kliks op de link geenspelletje.nl opgeleverd en bereikte 10.000 personen.

Ahmed Aboutaleb, burgemeester Rotterdam

“De Kansspelautoriteit was een onmisbare partner in de campagne ‘Illegaal gokken is geen spelletje’. Zo hebben we met de hulp en de kennis van de Kansspelautoriteit samen kunnen optreden tegen illegaal aanbod in de stad. Het was voor het eerst dat we op deze manier met elkaar samenwerkten. Voor herhaling vatbaar, wat ons betreft.”

PUBLIEK DOEL

Handhaving: tegengaan van illegaliteit en criminaliteit

Consumenten die willen deelnemen aan een kansspel, moeten dat in een betrouwbare omgeving kunnen doen. De Nederlandse kansspelmarkt mag bovendien niet worden gebruikt of misbruikt voor criminele activiteiten, zoals witwassen. Daarom vindt de Kansspelautoriteit het belangrijk om goed toezicht te houden op de vergunninghouders en streng handhavend op te treden tegen aanbieders van illegale kansspelen:

- Toezicht op de integriteit van vergunninghouders;
- Tegengaan van illegaal aanbod;
- Toezicht op het maatregelen ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.

Uit onderzoek van Intraval (2016) blijkt dat 4% van de Nederlanders recentelijk heeft deelgenomen aan illegale kansspelen. Daarbij gaat het vooral om illegale kansspelen online. De kenmerken van het illegale aanbod verschillen per distributiekanaal: apps, internet en fysiek. De Kansspelautoriteit past haar aanpak hierop aan.

Het aanbod van illegale kansspelen via apps is in de afgelopen jaren sterk gegroeid. De Kansspelautoriteit heeft in 2016 een groot succes geboekt door alle gokapps van aanbieders zonder vergunning te laten verwijderen uit een appstore. Met deze actie is het in

een klap meer dan 50 aanbieders onmogelijk gemaakt via dat distributiekanaal nog langer hun product aan te bieden; zij hebben hun omzet van dit kanaal zien verdampen. Door maatregelen van de Kansspelautoriteit kan dit distributiekanaal voortaan vrij blijven van illegaal online aanbod.

Door de aard van het internet is het aanbod van illegale kansspelen niet goed in te dammen zonder een legaal online alternatief. Alleen een aantrekkelijk gereguleerd online aanbod, zoals mogelijk wordt via het wetsvoorstel kansspelen op afstand, biedt daarom een structurele oplossing. De Kansspelautoriteit richt haar handhaving van illegale online kansspelen primair op die fenomenen, die de consument het meest schade kunnen toebrengen. De Kansspelautoriteit gaf gelet op het enorme aanbod prioriteit bij de aanpak aan die sites die zich op de Nederlandse consument richten via de Nederlandse taal, .nl of reclame via radio, televisie of gedrukte media. Deze aanpak is succesvol. Aanbieders pasten hun sites aan waardoor ze zich niet meer prioriteren of trokken zich geheel terug. De Kansspelautoriteit gaat door met het bestrijden van illegale online kansspelen en kijkt daarbij ook naar strijdigheid met de publieke belangen. Alleen wanneer het aanbod niet voor de Nederlandse consument toegankelijk is, kan een kansspel-aanbieder zonder vergunning zich vrijwaren van handhavende maatregelen.

De Kansspelautoriteit bekijkt elke keer opnieuw waar in de keten van het illegaal aanbod via internet het meest effectief kan worden opgetreden. In die ketenaanpak treedt de Kansspelautoriteit ook

op tegen bevorderaars van illegale kansspelen, zoals financiële dienstverleners en reclamemakers.

Bij het illegale fysiek aanbod zijn gokzuilen een groot probleem. De Kansspelautoriteit ontvangt jaarlijks rond de 100 meldingen over gokzuilen. Naar schatting van Spapens en Bruinsma (2016) zijn in de afgelopen vijf jaar op ongeveer 800 locaties gokzuilen aangetroffen of waren er signalen dat er gokzuilen aanwezig waren. De Kansspelautoriteit geeft daarom grote prioriteit aan het bestrijden van dit fenomeen. De Kansspelautoriteit werkt hierbij met vele partijen samen, zoals politie, gemeenten, Openbaar Ministerie en de belastingdienst.

De Kansspelautoriteit kiest het sanctiemiddel dat het best past in de situatie. Soms is een waarschuwing of een voornemen tot een last onder dwangsom of bestuursdwang heel effectief. In 2016 is in meer dan 20 gevallen een voornemen tot een last verzonden. In die gevallen waarin het voornemen al niet genoeg was om de overtreding te doen eindigen, is een last opgelegd. Slechts in enkele gevallen is de last ten uitvoer gelegd. Dit is een zeer effectief middel gebleken. Als het nodig is kiest de Kansspelautoriteit voor een boete, ook al is de doorlooptijd lang en blijkt uit de praktijk dat het vaak moeilijk is om een boete daadwerkelijk te innen.

Exploitatievergunningen en integriteit

Iedereen die speelautomaten wil plaatsen, moet daarvoor een exploitatievergunning (speelautomatenvergunning) aanvragen bij de Kansspelautoriteit. Alleen de speelautomaten die zijn goedgekeurd door de Kansspelautoriteit mogen worden geëxploiteerd. Bovendien is een aanwezigheidsvergunning van de gemeente vereist als het een kansspelautomaat betreft. Eind 2016 kent Nederland 710 exploitanten van speelautomaten.

De speelautomatenbranche is vatbaar voor criminele invloed en crimineel geld. Dat betekent dat er een verhoogd risico is op fraude, witwassen en andere strafbare feiten.

De Kansspelautoriteit is daarom streng aan de poort en beoordeelt de integriteit van de aanvragers en houders van een exploitatievergunning. Ze toetst op grond van de wet Bibob niet alleen de

aanvrager, maar ook de leidinggevenden en beheerders van de onderneming die de speelautomaten zal exploiteren. Wanneer er twijfel is over de integriteit van de kansspelaanbieder, is dat reden om de (aangevraagde) vergunning te weigeren of in te trekken.

Toetsing aan de poort: Wet Bibob

Sinds 2014 beoordeelt de Kansspelautoriteit iedere aanvraag voor een exploitatievergunning in het kader van de wet Bibob. Naast deze *toetsing aan de poort* wordt ook regelmatig gedurende de looptijd van een vergunning ingezoomd op de houders van een exploitatievergunning die een risico voor de integriteit van deze deelmarkt (kunnen) opleveren.

De integriteitsbeoordeling vindt plaats op een aantal momenten:

- bij de aanvraag van de exploitatievergunning;
- bij een relevante wijziging van de exploitatievergunning; én
- periodiek na verlening van de exploitatievergunning.

Exploitantenoverzicht	2014	2015	2016
Aantal exploitatievergunningen	732	713	710
Aantal kansspelautomaten speelhallen	15.606	17.018	16.451
Aantal kansspelautomaten horeca	19.613	18.692	16.876
Aantal behendigheidsautomaten	4.351	3.495	2.970
Aantal horecalocaties	10.165	9.609	8.655
Aantal speelhallen	270	271	276

n.b. Cijfers 2016 betreffen voorlopige cijfers o.b.v. aangifte 2016.

105 Bibob-toetsen

In 2016 voerde de Kansspelautoriteit 105 Bibob-toetsen uit. In 71 gevallen ging het om vergunningaanvragen, inclusief aanvragen uit 2014 en 2015 die in 2016 nog in onderzoek waren. In acht gevallen (11%) is een aangevraagde exploitatievergunning geweigerd. Naast deze toetsing *aan de poort* maakt de Kansspelautoriteit gebruik van signalen van haar netwerkpartners. Op grond van dergelijke signalen heeft de Kansspelautoriteit in 2016 veertien exploitatievergunningen ingetrokken. In totaal heeft 23% van de Bibob-toetsen ertoe geleid dat een vergunning is geweigerd of ingetrokken. Dat betekent dus ook, dat in 77% van de gevallen wel een vergunning is verleend of van kracht gebleven.

Landelijk Bureau Bibob (LBB)

De Kansspelautoriteit voert de integriteitsbeoordeling in het kader van de Wet Bibob allereerst zelf uit. Wanneer de Kansspelautoriteit daartoe aanleiding ziet, kan zij een adviesaanvraag indienen bij het LBB van het ministerie van Veiligheid & Justitie. In 2016 heeft de Kansspelautoriteit in totaal elf adviesaanvragen bij het LBB ingediend. Bijna alle adviezen zijn overgenomen en hebben ertoe geleid dat de (aangevraagde) vergunning is geweigerd of ingetrokken.

Bibob-toets exploitatievergunningen 2016

Bibob-toets	2016
Totaal aantal Bibob-toetsen	105
Verleende vergunningen	60
Gewijzigde vergunningen	11
Geweigerde vergunningen	8
Ingetrokken vergunningen	14
Niet-ingetrokken vergunningen	3
Lopende onderzoeken	9

*De Kansspelautoriteit
voerde in 2016 in totaal
105 Bibob-toetsen uit*

Netwerkpartners

Effectief toezicht is alleen mogelijk in een professioneel netwerk. Daarom is het belangrijk om te blijven investeren in de relaties en intensief samen te werken met netwerkpartners zoals de Belastingdienst, gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie.

Jos Kuiper, handhaver bijzondere wetten bij de afdeling veiligheid en wijken, gemeente Tilburg over het nut van opleiding

“Na het volgen van de opleiding ‘Herkennen gokzuilen’ zijn we nog adequater in staat te handhaven als we signalen van illegaal gokken krijgen. Dit doen we vanuit onze lokale wetgeving in combinatie met de Wet op de Kansspelen. Ook weten we dat de Kansspelautoriteit ons op afstand ondersteuning geeft als wij tijdens controles vragen hebben.”

Resultaten in 2016

Gokzuilen zijn verboden

De gokzuilmarkt is een illegale markt waarin naar schatting (per jaar) landelijk vele miljoenen euro's omgaan. Ook zijn gokzuilen verweven met zware misdaad, zo blijkt uit een rapport van Toine Spapens, hoogleraar criminologie in Tilburg en zijn collega-onderzoeker Monique Bruinsma². Dit rapport werd in 2015 gepubliceerd.

Wat zijn gokzuilen?

Gokzuilen zijn computers met een internetverbinding die zo zijn ingericht en ingesteld, dat een consument kan wedden op sportwedstrijden. Ze staan ook wel bekend als 'internetzuilen' of 'voetbalzuilen' en zijn bijvoorbeeld te vinden in koffiehuisen of belwinkels. Gokzuilen zijn niet alleen illegaal, maar ook onwenselijk. Gokkers lopen veel risico, omdat de (technische) betrouwbaarheid van de gebruikte apparatuur en de software niet kan worden gecontroleerd. Bovendien onttrekt dit ongereguleerde gokken zich aan elke financiële of belastingtechnische verantwoording over inkomsten en uitgaven, waaronder de uitkering van gewonnen bedragen. Ook is onbekend of, en zo ja, hoe de illegale aanbieder aandacht besteedt aan het voorkomen van onmatig gokken en gokverslaving. Bovendien is er geen toezicht op de deelname van minderjarigen en speelt dit fenomeen zich veelal af in het criminele circuit.

² Fenomeenonderzoek gokzuilen. Boom criminologie, Den Haag 2015.

In 2016 legde de Kansspelautoriteit haar hoogste boete op aan een wedwinkel in Rotterdam

Hoge boete voor wedwinkel Rotterdam

In 2016 deelde de Kansspelautoriteit haar hoogste boete uit voor een wedwinkel in Rotterdam. In deze zaak was sprake van vermenging van legaal en illegaal aanbod. De Kansspelautoriteit legde de organisatoren van de wedwinkel een boete op van 373.750 euro. In december 2016 heeft de Kansspelautoriteit in samenwerking met de politie Rotterdam een hercontrole uitgevoerd waarbij is geconstateerd dat nog steeds illegale kansspelen werden aangeboden.

De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit kan 820.000 euro als boete opleggen, of (als dat meer is) tien procent van de omzet in het boekjaar voorafgaand aan de bestuurlijke boete. Inmiddels is het pand op last van de burgemeester gesloten.

Gokkers die wedden op gokzuilen lopen een verhoogd risico op kansspelverslaving, met oplopende gokschulden of andere sociale en criminologische problematiek tot gevolg. Er is geen zorg voor een eventueel verslaafde speler, terwijl bijvoorbeeld medewerkers van een legale speelhal of casino wél getraind zijn om problematisch gedrag te herkennen en de speler hierin te begeleiden. Tot slot is binnen de gokzuilbranche ook het risico op ‘witwassen’ van grote sommen misdaadgeld aanwezig.

Samenwerking met gemeenten

In 2016 investeerde de Kansspelautoriteit vooral in de samenwerking met andere partners, zoals gemeenten, die ook (andere) bestuurlijke bevoegdheden hebben. Gemeenten hebben namelijk vaak de mogelijkheid om een pand waar illegaal wordt

Opleiding voor handhavingspartners

De Kansspelautoriteit assisteert en adviseert de lokale partners niet alleen bij het daadwerkelijk optreden. De Kansspelautoriteit investeert in haar partners om hen in staat te stellen illegaal gokken eerder te onderkennen, meer slagkracht te ontwikkelen, meer zelfstandig op te kunnen treden en om te zorgen voor een betere informatiepositie. De Kansspelautoriteit heeft namelijk genoeg aanleiding om te veronderstellen dat het illegaal aanbod veel groter is dan nu uit de registers blijkt. Daarom heeft de Kansspelautoriteit speciaal voor hen een gedegen op maat gemaakte opleiding ontwikkeld.

In 2016 leidde de Kansspelautoriteit toezichthouders van de gemeentes Amersfoort en Tilburg op. De opleiding blijkt een succes te zijn. Ook diverse andere gemeenten tonen interesse voor deze opleiding. In het eerste half jaar van 2017 zijn daarom al minimaal vijf opleidingen gepland. Voor deze opleiding brengt de Kansspelautoriteit geen kosten in rekening.

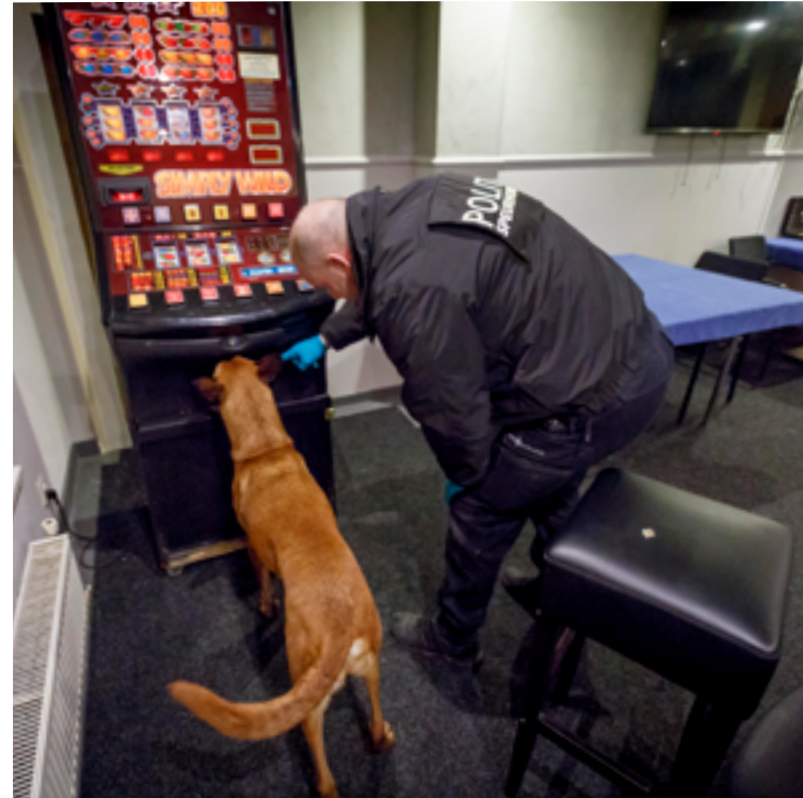
gegoekt, te sluiten. Dit middel is minstens zo effectief bij de bestrijding van het illegale aanbod. In 2016 heeft de Kansspelautoriteit 21 keer ondersteuning verleend bij integrale controles die in samenwerking met gemeenten en politie zijn uitgevoerd; het merendeel van deze acties heeft geleid tot een sluiting van het betreffende pand.

Samenwerking in Rotterdam

Diverse partijen werken samen in de bestrijding van de zogenaamde “ondermijningsproblematiek” in Rotterdam-Zuid. Deze wijk kent grote achterstanden op diverse gebieden (veel schooluitval, werkloosheid, criminaliteit en een slechte woningvoorraad) en merkt dat er een vermenging is van de onderwereld met de bovenwereld. Het illegaal gokken is daar een onderdeel van. In de wijk wordt door de Kansspelautoriteit al veel samengewerkt met de gemeente en politie om het illegale aanbod van sportweddenschappen via gokzuilen te bestrijden. Ook is er samen met deze partners een specifiek op deze wijk gerichte voorlichtingscampagne gestart, waaraan de Kansspelautoriteit een substantiële bijdrage leverde. [zie ook Consumentenbescherming]

Illegaal aanbod internet

De Kansspelautoriteit kan optreden tegen kansspelaanbieders die hun online aanbod op de Nederlandse markt richten, waarover klachten binnenkomen bij de Kansspelautoriteit of die voldoen aan de prioriteitscriteria. De Nederlandse wetgeving kent op dit moment nog geen regelgeving voor kansspelen online en het

aanbod is immens. Zolang online kansspelen gericht op Nederland niet gereguleerd zijn, kan de Kansspelautoriteit niet instaan voor de betrouwbaarheid van de aanbieder en het aangeboden spel. Dat betekent dat zij ook niet kan controleren of een kansspel eerlijk is en of er sprake is van preventiebeleid tegen kansspelverslaving bij spelers en kwetsbare groepen, zoals minderjarigen.

Wetsvoorstel kansspelen op afstand

In juli 2016 nam de Tweede Kamer het wetsvoorstel kansspelen op afstand aan. Momenteel ligt het wetsvoorstel ter behandeling in de Eerste Kamer.

Zolang de wet kansspelen op afstand nog niet in werking is en de aanbieder niet beschikt over een vergunning van de Kansspelautoriteit, blijft het aanbieden van kansspelen online in Nederland illegaal en daarmee verboden. Zodra de wet van kracht is, wordt het

mogelijk om in Nederland een vergunning voor het aanbieden van kansspelen online bij de Kansspelautoriteit aan te vragen.

Optreden tegen aanbieders van online kansspelen

Het aanbod van kansspelen online op internet is groot. Daarom treedt de Kansspelautoriteit met voorrang op tegen aanbieders van online kansspelen, die aan één of meer van de volgende prioriteringscriteria voldoen:

- De website waarop het kansspel wordt gespeeld, eindigt op .nl en/of;
- De kansspelwebsite is in de Nederlandse taal te raadplegen en/of;
- Er wordt reclame gemaakt via radio, televisie of in geprinte media gericht op de Nederlandse markt.

Real money kansspelapps uit de appstore

In mei 2016 kondigde de Kansspelautoriteit aan dat ze nader onderzoek ging doen naar kansspelapps die voor Nederlandse consumenten toegankelijk zijn. Via deze apps kunnen zij deelnemen aan kansspelen die worden aangeboden door partijen zonder vergunning. Het gebruik van apps voor kansspelen neemt fors toe ten opzichte van het spelen via een PC of laptop. Apps op mobiele toestellen maken het mogelijk om 24 uur per dag en overal mee te doen aan kansspelen. De combinatie van de laagdrempeligheid van apps en het grotere risico

bij jongeren zijn voor de Kansspelautoriteit redenen geweest om de gok apps in 2016 onder de loep te nemen.

De Kansspelautoriteit richtte zich in eerste instantie op de gok apps waarbij er sprake is van geldelijke inleg en uitkering, de zogeheten 'real money sampling apps'.

Uit de nulmeting die de Kansspelautoriteit eind april heeft gehouden, bleek dat Nederlandse consumenten op dat moment 49 illegale real money gok apps konden downloaden. Later

werden er nog zes nieuwe apps geïdentificeerd. Uiteindelijk heeft het optreden van de Kansspelautoriteit geleid tot verwijdering van alle 55 geïdentificeerde kansspelapps uit de betreffende appstore.

Ook na de succesvolle afronding van deze actie houdt de Kansspelautoriteit real money kansspelapps blijvend in de gaten. Zodra er weer nieuwe apps bijkomen, zal de Kansspelautoriteit die ook laten verwijderen.

Barrières opwerpen en handhaven tussenpersonen

De Kansspelautoriteit treedt niet alleen op tegen aanbieders van kansspelen online, maar ook tegen degenen die dit aanbod faciliteren. Denk daarbij aan het voorkomen en bestrijden van reclame van aanbieders van kansspelen online en het tegengaan van het betalingsverkeer van illegale kansspelen online. Zij werkt daarom nauw samen met verschillende betaaldienstverleners en mediapartijen. In 2014 en 2015 zijn er diverse convenanten afgesloten. Ook in 2016 trad een betaaldienstverlener toe tot dit Convenant ter bestrijding van illegale kansspelen via internet.

In 2015 is de toezichthouder begonnen met thematische acties in haar handhavend optreden tegen degenen die het illegaal aanbod faciliteren. Begin 2016 liet de Kansspelautoriteit weten dat ze heeft moeten optreden tegen enkele betaaldienstverleners. Deze

Directe aanpak van illegale online kansspelen

De Kansspelautoriteit verandert haar aanpak van illegale kansspelen online met ingang van 1 januari 2017. Deze wijziging kondigde ze op 1 december 2016 op haar website aan. Zo stuurt de Kansspelautoriteit vanaf 1 januari 2017 geen individuele aanschrijvingsbrieven meer naar aanbieders van kansspelen online die niet in het bezit zijn van een vergunning van de Kansspelautoriteit. Iedereen in de kansspelsector behoort te weten dat het aanbieden van (online) kansspelen zonder vergunning illegaal is. Vanaf 1 januari 2017 treedt de Kansspelautoriteit meteen handhavend op.

dienstverleners leverden hun betaaldiensten aan illegale kansspelwebsites die al door de Kansspelautoriteit waren beboet. Zij hebben hun dienstverlening daarna gestaakt, in één geval overigens pas na het opleggen van een last onder dwangsom.

Reclame voor een online kansspel

De Kansspelautoriteit greep tijdens de sportzomer van 2014 in, toen consumenten overspoeld werden met online reclame voor kansspelen online. In het voorjaar 2016 gaf de Kansspelautoriteit weer een waarschuwing aan aanbieders en reclamemakers van kansspelen online. In een nieuwsbericht op haar website gaf zij aan, dat zij excessieve online reclame rondom grote sportevenementen niet duldt en handhavend zal optreden. De toezichthouder heeft de reclame gevolgd en in 2016 zijn geen excessen geconstateerd die vroegen om optreden van de Kansspelautoriteit.

Betaaldiensten ‘bevorderen’ kansspelen

De betaaldienstverlener die de last onder dwangsom kreeg opgelegd, heeft eerst bezwaar aangetekend en is daarna in beroep gegaan. Op 18 november 2016 deed de rechtbank Oost-Brabant uitspraak in deze zaak. De rechtbank was het met de Kansspelautoriteit eens: wie betaaldiensten verleent aan kansspelwebsites zonder vergunning, bevordert kansspelen zonder vergunning. En dat is bij wet verboden.³

³ De betaaldienstverlener is inmiddels in hoger beroep gegaan

Chris Fonteijn, bestuursvoorzitter van de Autoriteit Consument & Markt

“Handhaving is de hoeksteen van probleemoplossend werken.”

Transparant over (handhavings)acties

De Kansspelautoriteit maakt op haar website alle opgelegde sancties openbaar. Op deze manier biedt de Kansspelautoriteit duidelijkheid over haar werkwijze en de door haar gemaakte keuzes. Ook dient de publicatie een preventief doel, namelijk om andere kansspelaanbieders ervan te weerhouden hun kansspelen op de Nederlandse markt zonder vergunning aan te bieden. Deze informatie is ook van belang voor bevorderaars, zoals betaal-dienstverleners of reclamemakers, en voor consumenten. Met deze informatie kunnen ondernemers en consumenten een bewuste en afgewogen keuze maken om al dan niet met dergelijke aanbieders in zee te gaan.

Boetes moeilijk inbaar

Het opleggen van een boete is een belangrijk instrument om ongewenst gedrag te sanctioneren en als afschrikwekkend middel. Tot op heden is dit instrument beperkt effectief. Ondanks de inzet van de Kansspelautoriteit kunnen boetes namelijk beperkt worden geïnd. Dit komt enerzijds doordat een bindend rechtsmiddel ontbreekt om boetes aan buitenlandse illegale online aanbieders te innen. Anderzijds komt dit doordat overtreders binnen Nederland veelal de boetes niet kunnen betalen vanwege schuldenproblematiek. De Kansspelautoriteit zet diverse stappen om desondanks de inning van de boetes te verbeteren.

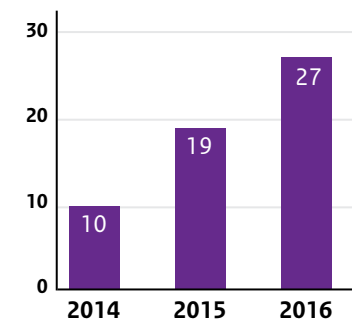
Onderzoeken (afgesloten)	2014	2015	2016
Onderzoek illegaal aanbod kansspelen op internet	19	4	40
Onderzoek gokzuil	9	31	13
Onderzoek poker en bingo's	6	11	12
In onderzoek genomen klachten kansspelautomaten	52	42	40
Onderzoeken naar exploitatie kansspelautomaten	18	23	29
Onderzoek overige kansspelen	11	9	6

Uitsplitsing onderzoeken gemeenten en politie	2014	2015	2016
Aantal assistenties	34	35	27
Afgeronde onderzoeken	31	28	27
Aantal bezochte locaties	78	53	40
Tijdelijke sluiting locaties	8	2	3
Definitieve sluiting locaties	2	3	6
Maatregel gemeente	11	5	11

Wob-verzoek	2014	2015	2016
Totaal ontvangen Wob-verzoeken	13	8	9
Afdoening Wob-verzoeken	15	9	10
Waarvan:			
• Besluit	13	8	7
• Intrekking	1	1	0
• Doorzending	1	0	3

Totaal opgelegde sancties

Sancties	2014	2015	2016
Totaal opgelegde sancties	10	19	27
Waarvan naar type sanctie:			
• Bestuurlijke boete	8	7	1
• Last onder dwangsom	1	2	10
• Last onder bestuursdwang	0	8	16
• Kennisgeving o.g.v. art. 5:50 lid 2 onder a Awb	1	2	0
Waarvan naar kansspel:			
• online	3	3	0
• gokzuilen	3	7	7
• loterij	2	0	2
• bingo	1	0	0
• kansspelautomaten	1	8	18
• overige kansspelen	0	1	0
Totale waarde boetes in €	821.500	529.000	373.750

Wwft voor kansspelen: Maatregelen tegen witwassen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Kansspelautoriteit ook toezichthouder voor de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren terrorisme (Wwft) voor kansspelen. Voorheen was dit Wwft-toezicht ondergebracht bij De Nederlandsche Bank.

In de kanspelsector gaat veel (contant) geld om. Kansspelen hebben dan ook een hoog risico op witwaspraktijken. Daarom krijgen aanbieders van kansspelen een onderzoeksplicht: zij zijn onder andere verplicht om een cliëntonderzoek uit te voeren. Ook is er een voortdurende controle op transacties. Ongebruikelijke transacties moeten gemeld worden bij de Financial Intelligence Unit (FIU).

Toezicht op kansspelaanbieders

De Kansspelautoriteit is verantwoordelijk voor het toezicht op speelcasino's. Tot nog toe is dat Holland Casino (één staatsdeelneming met 14 vestigingen). Halverwege 2017 wordt de Vierde Anti-witwasrichtlijn ingevoerd en valt de gehele kanspelsector onder dit toezicht. Ook toekomstige nieuwe aanbieders, zoals die van kansspelen op afstand, zullen hier aan moeten voldoen.

Activiteiten in 2016

In 2016 hield de Kansspelautoriteit in het kader van de Wwft toezicht op Holland Casino. Ook verstrekke de Kansspelautoriteit ter voorbereiding op de invoering van de Vierde Anti-witwasrichtlijn informatie aan het Ministerie van Financiën. De Kansspelautoriteit is aangesloten bij netwerken en overlegorganen, waaronder het

Wwft- toezichthouderoverleg en de Commissie Meldplicht. Tot slot bereidt de autoriteit zich voor op de uitbreiding van haar taken en heeft ze een ex-ante uitvoeringstoets uitgevoerd naar de gevolgen van deze uitbreiding van taken voor haar organisatie.

Wat te verwachten in 2017?

Met de invoering van de Vierde Anti-witwasrichtlijn halverwege 2017 valt de gehele kansspelsector dus onder de Wwft. Mogelijk

komt er een uitzondering voor aanbieders die aantoonbaar minder risico lopen op witwassen en daarom niet of slechts gedeeltelijk aan de Wwft-verplichtingen hoeven te voldoen. Hierover beslist het Ministerie van Financiën. Zodra bekend is welke kansspelen of aanbieders geheel of gedeeltelijk zijn uitgesloten van de Wwft-verplichtingen, maakt de Kansspelautoriteit dat op haar website bekend. Ook komt er een leidraad voor degenen die zich wel aan de Wwft-verplichtingen moeten houden.

PUBLIEK DOEL Verslavingspreventie

De Kansspelautoriteit vindt het van groot belang dat kansspelverslaving voorkomen en beperkt wordt. Daarom ziet zij erop toe dat kansspelaanbieders hun wettelijke zorgplicht uitvoeren. Ook werkt zij samen met gemeenten, organisaties in de gezondheidszorg en andere nationale en internationale organisaties om kennis te delen en onderzoeken te doen.

De Kansspelautoriteit heeft als taak: het bevorderen van het voorkomen en het beperken van kansspelverslaving. Hiertoe onderneemt de Kansspelautoriteit twee type activiteiten:

- Het ontwikkelen van voorschriften en normen en het toezien op de naleving daarvan;
- Een coördinerende rol, waarbij in structureel overleg met marktpartijen en maatschappelijke organisaties wordt toegewerkt naar aanpakken om kansspelverslaving zoveel mogelijk te voorkomen.

Tot inwerkingtreding van het wetsvoorstel kansspelen op afstand heeft de Kansspelautoriteit beperkte handvatten voor toezicht op de zorgplicht van vergunde kansspelaanbieders. Het wetsvoorstel geeft voor alle kansspelmarkten (niet alleen voor kansspelen op afstand) de nodige aanvulling en uitwerking van het begrip zorgplicht en extra instrumenten voor de Kansspelautoriteit.

Uit een onderzoek van Intraval (2016) blijkt dat er in Nederland momenteel 95.700 risicospelers en 79.000 probleemspelers zijn. Om kansspelverslaving te voorkomen en te beperken moet iedereen zijn verantwoordelijkheid nemen: kansspelaanbieders, spelers, gemeenten en de Kansspelautoriteit als toezichthouder.

Kansspelaanbieders hebben de wettelijke zorgplicht om kansspelverslaving zoveel mogelijk tegen te gaan. Dat betekent dat zij maatregelen nemen, het gedrag van spelers in de gaten houden en ingrijpen als het speelgedrag daar aanleiding toe geeft. Een goede verwijzing naar professionele hulpverlening hoort daar ook bij.

Spelers zijn verantwoordelijk voor hun eigen speelgedrag. Iedere speler bepaalt dus zelf hoe lang, hoe vaak en met hoeveel geld hij speelt. De speler moet er zelf voor zorgen dat zij over voldoende informatie beschikt om zelf de risico's van kansspelen goed te kunnen inschatten.

Het kan zijn dat de speler zelf die verantwoordelijkheid niet op zich kan nemen, bijvoorbeeld omdat hij behoort tot een kwetsbare groep of al kenmerken van verslaving vertoont. In dat geval is het de verantwoordelijkheid van de kansspelaanbieder om onverantwoord gedrag van die speler te signaleren en in te grijpen, bijvoorbeeld door de toegang tot het kansspel te ontzeggen.

De Kansspelautoriteit ziet erop toe dat kansspelaanbieders hun zorgplicht vervullen. Verslavingspreventie moet deel uitmaken van hun bedrijfsvoering, beleid en praktijk. Ook heeft de toezicht-

houder een actieve coördinerende rol, door de kansspelaanbieders te wijzen op hun verantwoordelijkheden, om kennis uit te wisselen en *best practices* te delen.

Tot nog toe kan de Kansspelautoriteit haar toezicht op verslavingspreventie alleen uitoefenen op landgebonden vergunninghouders. Zodra de wetgeving voor kansspelen op afstand van kracht is, gaat zij ook toezicht houden op online kansspelaanbieders.

Gemeenten hebben een belangrijke rol bij verslavingspreventie in speelhallen. Wie een speelautomatenhal wil exploiteren, heeft daarvoor immers een aanwezigheidsvergunning en een vergunning speelautomatenhal van de gemeente nodig. De burgemeester kan alleen een vergunning voor de aanwezigheid van een speelautomatenhal verlenen, als die bevoegdheid in een gemeentelijke verordening is toegestaan. Is dat niet het geval, dan is vestiging van een speelautomatenhal dus niet mogelijk. Gemeenten moeten aan die vergunningen bepaalde voorschriften verbinden, waaronder voorschriften voor de zorgplicht. Ook hebben gemeenten een rol in het verdere toezicht op de naleving van deze vergunningvoorschriften.

Greep uit de praktijk

Thematisch toezicht wijst uit: invulling zorgplicht speelautomatensector moet beter

In 2016 heeft de Kansspelautoriteit een zogeheten ‘thematisch onderzoek’ gedaan naar de naleving van de zorgplicht in speelhallen en casino’s. De steekproef onder een aantal speelhallen vormde een goede afspiegeling van deze sector: er zijn zowel kleine als grote aanbieders van speelautomaten bezocht, van eenmanszaken tot familiebedrijven en ketens, verspreid over het hele land. De belangrijkste bevinding uit het onderzoek is dat slechts weinig aanbieders van speelautomaten hun kennis en beleid rond zorgplicht op orde hebben. Holland Casino is een positieve uitzondering op die regel.

De kanspelsector is zelf verantwoordelijk voor de opleiding en instructie van medewerkers. Zowel Holland Casino als de bezochte speelhallen zorgen er allemaal voor dat hun medewerkers cursussen op het gebied van verslavingspreventie volgen. Maar cursussen volgen alleen is niet voldoende. Bij de bezochte speelhallen werd niet duidelijk in hoeverre medewerkers de inhoud van de cursussen daadwerkelijk (kunnen) toepassen in hun dagelijks werk. Hebben medewerkers wel voldoende tijd en gelegenheid om spelers aan te spreken op hun speelgedrag en ze zo nodig te wijzen op de mogelijkheid om zich (al dan niet tijdelijk) uit te laten sluiten van deelname? Worden probleemspelers doorverwezen naar een instelling voor verslavingszorg? Daarnaast vindt de Kansspelautoriteit het zorgwekkend dat het spelers

steeds makkelijker wordt gemaakt om te veel te spelen.

Zij signaleert een tendens naar minder ‘bezinningsmomenten’ in speelhallen. Zo zijn er in diverse speelhallen geldwisselautomaten aangetroffen, waardoor spelers zich niet meer bij een medewerker hoeven te melden. Ook worden speeltijden verruimd en krijgen spelers bijvoorbeeld complete maaltijden aangeboden. Hierdoor zijn zij geneigd hun speeltijd te verlengen.

De Kansspelautoriteit vindt het belangrijk dat exploitanten van speelautomaten en uitbaters van speelhallen hun beleid op het gebied van zorgplicht en verslavingspreventie, en de uitvoering van dat beleid, op een hoger niveau brengen. Zij gaat in de komende jaren de speelautomatensector meer controleren op het aanwezig hebben van schriftelijk verslavingspreventiebeleid en op de uitwerking daarvan in de praktijk.

Resultaten evaluatie Curriculum

Medewerkers van speelautomatenhallen horen te weten waar ze op moeten letten om kansspelverslaving te voorkomen. Het is daarom verplicht dat zij periodiek een preventiecursus over kansspelproblematiek volgen. In 2012 hebben GGZ Nederland en de VAN kansspelen brancheorganisatie onder auspiciën van de Kansspelautoriteit een curriculum opgesteld, waarin staat omschreven aan welke minimale kwaliteitseisen de cursussen en de trainers moeten voldoen.

In 2015 is begonnen met de evaluatie van het ‘curriculum cursussen kansspelproblematiek 2012’. Eind 2016 hebben zowel GGZ Nederland als de VAN hun eindconclusie over de evaluatie van

het curriculum en mogelijke verbeterpunten aangedragen.

De belangrijkste aandachts- en verbeterpunten zijn:

- controle op de tijdigheid van de trainingen;
- uniformering van de trainingen;
- de mogelijkheid van e-learning als onderdeel van een trainingsmodule;
- en het belang van de inzet van een ervaringsdeskundige bij alle trainingen.

Daarmee is de evaluatie afgerond. VAN en GGZ Nederland gaan nog met elkaar in gesprek over de geconstateerde verbeterpunten. Los van deze evaluatie zal de Kansspelautoriteit vanaf 2017 twee keer per jaar een bijeenkomst met de VAN en GGZ Nederland organiseren, waarin de ontwikkelingen en stand van zaken met betrekking tot de cursussen kansspelproblematiek zullen worden besproken.

Strategie verslavingspreventie en activiteiten vastgesteld

Na een consultatie in februari 2016 is in april de strategie verslavingspreventie vastgesteld. In deze strategie zijn de doelstellingen van de Kansspelautoriteit met betrekking tot verslavingspreventie omschreven. Algemene doelstelling is om samen met andere belanghebbenden een relatief laag landelijk percentage kansspelverslaafden te waarborgen. Om dit te realiseren, wil de Kansspelautoriteit individuele risicospelers en kansspelverslaafden tijdig laten identificeren en waar nodig naar hulp laten geleiden. Ook wil ze kansspelaanbieders, spelers en andere maatschappelijk belanghebbenden aanzetten tot het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid.

Contacten met gemeenten

De Kansspelautoriteit wil gemeenten graag betrekken bij verslavingspreventie. In de praktijk blijkt het lastig om gemeenten groepsgewijs of in ieder geval gecoördineerd te informeren. Voorlichting aan gemeenten over hun rol rondom speelautomaten is daarom de afgelopen jaar slechts incidenteel en op individueel niveau van de grond gekomen.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) verwijst individuele gemeenten met vragen rechtstreeks door naar de Kansspelautoriteit. Diverse gemeenten namen daardoor rechtstreeks contact op met de Informatielijn van de Kansspelautoriteit.

Handhavingsacties met gemeenten rondom de problematiek van gokzuilen en andere illegale kansspelen van de afgelopen jaren blijken wel een groot succes. Daarom probeert de toezichthouder van deze succesvolle aanpak te leren en die ook toe te passen in haar samenwerking met gemeenten op het gebied van verslavingspreventie.

Janny Wierda, directeur Security and Responsible Gaming Holland Casino:

“Holland Casino en de Kansspelautoriteit delen een belangrijk uitgangspunt: kansspelen moeten op een veilige en verantwoorde manier worden aangeboden, nu en in de toekomst. Met input van verslavingszorg hebben we een effectief preventiebeleid ontwikkeld waar we als Holland Casino trots op zijn. Met de professionele manier waarop onze gastvrije en getrainde medewerkers dat dagelijks in de praktijk brengen, leggen we nationaal en internationaal de lat hoog. De zorgvuldige benadering van de Kansspelautoriteit zorgt ervoor dat wij voortdurend scherp blijven op de kwalitatief hoogwaardige uitvoering van dit beleid.”

Bezoek aan AGOG

Op 11 maart 2016 bezocht de Kansspelautoriteit op uitnodiging van de Stichting Anonieme Gokkers Omgeving Gokkers (AGOG) een bijeenkomst van de anonieme gokkers (AG-ers) en de mensen in hun omgeving (OG-ers). De Kansspelautoriteit vond dit contact heel waardevol. Het is belangrijk om van de gokkers zelf te horen wat het betekent om een gokprobleem te hebben, hoe hun gokverslaving is ontstaan en op welke specifieke vlakken zij problemen ervaren. Een opvallende constatering was dat je niet per se hoge schulden hoeft te hebben om toch te ervaren dat je een gokprobleem hebt.

Jolijn Fanoy, senior adviseur verslavingspreventie, over de AGOG-bijeenkomst:

“Het was een indrukwekkende bijeenkomst, omdat de term ‘kansspelverslaving’ tot leven kwam en de verhalen erachter een gezicht kregen.”

AGOG-bestuur

“Het lastige bij gokverslaving is, dat het spelen langzaam verandert in dwangmatig spelgedrag.

Dan kun je niet meer spreken van eigen verantwoordelijkheid. Anderen moeten dan kunnen ingrijpen. Daarom zijn regelgeving en wettelijke bescherming hard nodig.”

Bij verslavingspreventie streeft de Kansspelautoriteit ernaar om:

- samen met andere belanghebbenden het relatief lage percentage kansspelers te handhaven of te verlagen;
- individuele risicospelers en kansspelers tijdig te laten identificeren en waar nodig naar hulp te laten geleiden;
- kansspelaanbieders, spelers en andere maatschappelijk belanghebbenden aan te zetten tot het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid.

Samen innoveren

Ontwikkelingen: Transparante procedures in een open kansspelmarkt

Mensen die een gokje willen wagen, moeten dat in een veilige en betrouwbare omgeving kunnen doen. Daarom verleent de Kansspelautoriteit vergunningen aan kansspelaanbieders en houdt zij toezicht op deze vergunninghouders. Op deze manier kan zij consumenten beschermen, misdaad weren en een aantrekkelijke kansspelmarkt vormen voor spelers en fatsoenlijke aanbieders.

Een aantal van de wetwijzigingen en nieuwe vergunningsprocedures die al eerder waren aangekondigd, zijn in 2016 doorgevoerd. Dat geldt bijvoorbeeld voor de loterijen. Ook de casino's staat privatisering en gedeeltelijke openstelling van de markt te wachten. En dan is er nog het wetsvoorstel kansspelen op afstand, dat nog moet worden goedgekeurd door de Eerste Kamer. Zodra deze wet van kracht is, kan de Kansspelautoriteit beginnen de kansspelmarkt online te reguleren.

Loterijen, weddenschappen en instantloterijen: Nieuwe vergunningen, nieuwe procedures

2016 was een jaar met ingrijpende wijzigingen voor de loterijmarkt. Voor goededoelenloterijen, lotto's, instantloterijen, sportprijsvragen en de totalisator op paardenrennen liep de vergunning op 31 december 2016 af. Het verlenen van nieuwe vergunningen voor goededoelenloterijen en de totalisator is daarmee in een ander kader komen te staan.

Sybilla Dekker, Goededoelenplatform

“2016 was een jaar van verandering voor de loterijen en de goede doelen organisaties. Het kabinet heeft de beleidsregels voor de artikel 3 loterijen op nieuwe leest geschoeid. Voor het eerst is expliciet vastgelegd dat vergunningen zonder winstoogmerk moeten worden geëxploiteerd. Dat is pure winst voor de goede doelen. Naast de drie traditionele doelstellingen van het kansspelbeleid – consumentenbescherming, tegengaan van verslaving, en het voorkómen van fraude en illegaliteit – verwelkomen we zo een belangrijke vierde pijler, die van de opbrengsten voor de samenleving. Voor de borging van die opbrengsten is ook na 2016, een strenge, maar rechtvaardige en gelijkwaardige vergunningverlening door de Kansspelautoriteit een eerste vereiste.”

Markt open voor goededoelenloterijen

De markt voor goededoelenloterijen is in 2016 opengesteld voor nieuwe aanbieders. Vergunningen worden verleend in een transparante procedure, waarbij de gegadigde aan een aantal stringente voorwaarden moeten voldoen. Aanleiding voor deze openstelling is de uitspraak van de rechter op 12 mei 2016 in de zaak Lottovate, waarmee de beperking van het aantal aanbieders op basis van artikel 3 (de goededoelenloterijen) is beëindigd.

Vanwege de opheffing van de beperking van het aantal aanbieders heeft de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie op 12 juli 2016 nieuwe Beleidsregels niet-incidentele artikel 3 loterijvergunningen vastgesteld. Deze beleidsregels vormen samen met de regels uit de Wet op de kansspelen en het Kansspelenbesluit het kader voor de vergunningverlening. Op basis daarvan zijn een aanvraagformulier en een modelvergunning opgesteld. Na consultatie van het aanvraagformulier en de concept modelvergunning bij belanghebbenden is op 2 augustus de nieuwe procedure gestart.

Eind 2016 is aan vijf partijen een vergunning verleend. Dat zijn de Nationale Postcode Loterij nv (NPL), VriendenLoterij nv (VL), BankGiro Loterij nv (BGL), Lottovate Nederland bv, en Stichting Samenwerkende Non-profit Loterijen (SNL). Tot de SNL behoren de Nationale Stichting Grote Clubactie, Vereniging Scouting Nederland, Nationale Vereniging De Zonnebloem en Stichting Nationale Jeugd Fonds Jantje Beton.

Een aantal aanvragen is nog in behandeling.

Vergunning voor de Lotto

De vergunningen voor het organiseren van lotto's, instantloterijen en sportprijsvragen zijn sinds de invoering van de wet altijd in handen geweest van Lotto bv. Voor het aanbieden van lotto's, sportprijsvragen en instantloterijen kan volgens de wet maar aan één rechtspersoon vergunningen worden verleend. De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit heeft besloten de verschillende vergunningen opnieuw aan Lotto bv te verlenen, omdat deze onder rechtstreeks beheer van de Staat valt, nu de Lotto is gefuseerd met de Staatsloterij.

Nieuwe procedure voor Totalisator

De vergunning voor het organiseren van een totalisator voor paardenrennen en harddraverijen werd tot en met 2016 onderhands verleend. Vanaf 29 november 2016 gebeurt de verlening van die vergunning ook via een transparante procedure. De nieuwe procedure is het gevolg van een gerechtelijke uitspraak en heeft gevolgen voor de vergunningverlening vanaf 1 januari 2017. De rechter oordeelde dat de verlening van de totalisatorvergunning op basis van Europese regelgeving niet meer onderhands mocht plaatsvinden.

De nieuwe transparante procedure is op 15 november aangekondigd en ging op 29 november van start. Wie mee wilde dingen naar een vergunning, moest vóór 30 december 2016 een aanvraag ingediend hebben. De Kansspelautoriteit neemt de aanvragen nauwkeurig onder de loep en verwacht dat in de eerste helft van 2017 de vergunning daadwerkelijk verleend kan worden.

Wetsvoorstel Kansspelen op afstand

De Kansspelautoriteit is in 2016 verder gegaan met de voorbereidingen voor uitvoering van de wet Kansspelen op afstand (KOA), die nog wacht op goedkeuring van de Eerste Kamer. Pas wanneer de wet van kracht is, kan de Kansspelautoriteit onder strikte voorwaarden vergunningen gaan verlenen aan aanbieders van kansspelen online.

Het wetsvoorstel biedt de Kansspelautoriteit belangrijke bevoegdheden om wetten en regels voor kansspelen te handhaven. Bevoegdheden die hard nodig zijn om spelers of consumenten van kansspelen te beschermen. Niet alleen voor kansspelen online, maar voor alle kansspelen waarop de Kansspelautoriteit toezicht houdt. Zo krijgt de Kansspelautoriteit in het kader van de nieuwe wet de bevoegdheid om mystery guests in te zetten, een woning te verzegelen en binnen te treden en voorwerpen in beslag te nemen.

Wetgevingstraject

Op 7 juli 2016 is de wet kansspelen op afstand goedgekeurd door de Tweede Kamer. Deze mijlpaal betekent dat het reguleren van de online kansspelmarkt weer een stuk dichterbij is. In oktober heeft de Eerste Kamer, ter voorbereiding op behandeling van de wet, schriftelijke vragen gesteld aan de staatsecretaris. Het voorstel moet nog in de Eerste Kamer plenair worden behandeld.

Contact met de markt

De Kansspelautoriteit heeft in april en oktober 2016 nieuwsbrieven gestuurd naar partijen die zijn geïnteresseerd in een vergunning

voor het aanbieden van kansspelen op afstand. Via de nieuwsbrief houdt de Kansspelautoriteit geïnteresseerden op de hoogte van de voorbereidingen die zij treft met het oog op de komende inwerkingtreding van de wet.

In de nieuwsbrief van oktober vroeg de Kansspelautoriteit aan deze partijen om informatie te geven over hun praktijkervaring met de 'near real time rapportage' (een zo actueel mogelijk verslag met een bijna directe weergave). De Kansspelautoriteit gebruikt hun informatie om zich goed voor te bereiden op het proces van vergunningverlening van en de inrichting van het toezicht op kansspelen online.

Modernisering speelautomatenbesluit

Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft aangegeven de speelautomatenregelgeving op termijn te gaan moderniseren. In januari 2016 heeft de Kansspelautoriteit op verzoek van het ministerie een advies uitgebracht op de acht voorstellen uit het Price Waterhouse Coopers (PWC) rapport 'Uitkomsten onderzoek modernisering Speelautomatenbesluit'.

De Kansspelautoriteit concludeert in het advies onder meer dat de huidige regelgeving voor speelautomaten wat betreft verslavingspreventie niet volstaat. De regelgeving kan zelfs averechts uitpakken, aangezien de complexiteit van het spel het langer doorspelen op een speelautomaat mogelijk juist aanwakkert. In haar advies gaf de Kansspelautoriteit aan welke uitgangspunten moeten gelden voor de modernisering van de

speelautomatenregelgeving:

- verslavingspreventie door het personeel;
- ruimte geven aan de speelautomatensector voor innovatie binnen de huidige regelgeving, in ruil voor een actievere invulling van de zorgplicht;
- vereenvoudiging van de regelgeving;
- een bredere rol voor de exploitant;
- versterking van de samenwerking met de gemeenten.

De Kansspelautoriteit past de genoemde uitgangspunten toe in haar toezicht op speelautomaten binnen de huidige regelgeving.

Casino's en casinowet

Staatsdeelneming Holland Casino is nu nog de enige legale aanbieder van casinospelen in Nederland. Het kabinet wil Holland Casino privatiseren en de casinomarkt gedeeltelijk openstellen. Dat vereist een wetwijziging.

In mei 2016 is het wetsvoorstel dat voorziet in de openstelling van de casinomarkt ingediend bij de Tweede Kamer. De Kansspelautoriteit is daarbij nauw betrokken geweest.⁴

Het is de bedoeling dat het huidige Holland Casino (bestaande uit veertien vestigingen) wordt opgesplitst en verkocht door de Staat. Tien vestigingen gaan onder de naam Holland Casino in de verkoop.

⁴ Op 31 januari 2017 ging de Tweede Kamer akkoord met het wetsvoorstel, dat de nieuwe marktordening regelt en privatisering mogelijk maakt.

Vier vestigingen worden afzonderlijk verkocht. Daarnaast worden er ook twee vergunningen voor nieuwe vestigingen verleend.

Ook in het nieuwe regime houdt de Kansspelautoriteit haar vergunningverlenende en toezichhoudende rol. Zij is betrokken bij het opstellen van de nadere regelgeving om de uitvoerbaarheid van het voorgenomen beleid te toetsen.

Juridische procedures

De Kansspelautoriteit heeft in 2016, vergeleken met eerdere jaren, relatief veel juridische procedures gevoerd. In 2016 heeft de Kansspelautoriteit 80 besluiten op bezwaar genomen. In beroep zijn 31 zaken behandeld.

In 24 van deze zaken ging het om besluiten van de Kansspelautoriteit om in 2014 geen vergunningen te verlenen aan nieuwe toetreders voor de organisatie van goede doelenloterijen, totalisator, instantloterij en sportwedenschappen/lotto, of procedures tegen verleende vergunningen aan bestaande marktpartijen. De Kansspelautoriteit heeft zich bij deze vergunningsprocedures moeten baseren op de door de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie uitgevaardigde Beleidsregel aanvragen kansspelvergunningen van 13 oktober 2014. Tegen de op basis van deze Beleidsregel genomen beslissingen zijn 35 juridische procedures gestart. In 19 van deze procedures heeft de rechter uitgesproken dat de vergunningsweigering of -verlening onrechtmatig was; 16 procedures lopen nog.

In de overige beroepszaken (in het merendeel over sanctiebesluiten) is de Kansspelautoriteit in 2016, evenals in eerdere jaren, in het gelijk gesteld.

Juridische procedures	2014	2015	2016
Afgehandeld bezwaar op sanctiebesluiten	7	8	4
Openbaarmaking sanctiebesluiten	10	9	3
Bezwaar tegen openbaarmaking	6	3	5
Besluit verzoek betalingsuitstel	2	4	0
Afgehandelde beroepszaken	5	4	31
Afgehandelde hoger beroepszaken	0	5	0
Afgehandeld voorlopige voorziening	3	1	2
Besluit op bezwaar vergunning	8	28	80
Besluit op bezwaar lasten onder dwangsom	0	0	2
Besluit onder bezwaar last onder bestuursdwang	0	0	2
Besluit op bezwaar WOB	0	0	1
Besluit op grond van de WBP	0	0	1
Besluit op bezwaar WBP	0	0	1
Afgehandelde AWB-klachten	2	7	1

WBP: Wet bescherming persoonsgegevens; AWB: Algemene wet bestuursrecht

Samenwerking: Samen naar een betrouwbaar kansspelaanbod

Als een spin in het web werkt de Kansspelautoriteit in Nederland en daarbuiten goed samen met andere partijen. Zo kan ze haar kennis vergroten, informatie delen en haar toezicht verbeteren. Met haar nationale en internationale partners kan ze gezamenlijk optreden tegen illegale vormen van kansspelen en de betrouwbaarheid van het kansspelaanbod verbeteren.

NATIONAAL: SAMEN HANDHAVEN IN NEDERLAND

De Kansspelautoriteit trekt met andere toezichthouders, de Belastingdienst, politie, het Openbaar Ministerie, gemeenten, ministeries en betaaldienstverleners op tegen illegaal kansspelaanbod. Op het gebied van verslavingspreventie werkt de toezichthouder samen met organisaties in de gezondheidszorg en spelers- of consumentenorganisaties.

Kennis delen met andere markttoezichthouders

De Kansspelautoriteit is aangesloten bij het Markttoezichthoudersberaad. In dit overleg werken de Nederlandse markttoezichthouders samen aan beter en efficiënter toezicht. In 2016 organiseerde het Markttoezichthoudersberaad twee bijeenkomsten. In de eerste bijeenkomst over 'Toezicht en communicatie' is onder meer ingegaan op de rol van sociale media. De tweede bijeenkomst had als thema 'Impact van innovatie op markten en toezicht'. Techniek en internettechnologie

spelen een steeds grotere rol. Daarom hebben de toezichthouders gesproken over de invloed van deze technologische innovaties op hun werkgebied en over de manieren waarop zij die innovaties kunnen inzetten.

De markttoezichthouders blijven ook hun kennis met elkaar delen over het gebruik van *open source intelligence*. Daarnaast willen zij meer samenwerken op het gebied van opleiding en ontwikkeling van medewerkers.

De gemeente Amsterdam heeft in 2016 zeven zaken gesloten vanwege illegaal gokken, waarvan vijf op basis van informatie van de Kansspelautoriteit en twee op basis van informatie van de digitale recherche.

Sascha de Wied, Gemeente Amsterdam

“In het onderzoek naar illegaal aanbod van kansspelen werkt de gemeente Amsterdam samen met de Kansspelautoriteit en maken we dankbaar gebruik van haar rapportages. Als we illegaal gokaanbod aantreffen, kan de burgemeester besluiten gebruik te maken van zijn bevoegdheid om die locaties te sluiten.”

INTERNATIONAAL: TOEZICHT OVER GRENZEN HEEN IS NOODZAAK

De kansspelmarkt is volop in beweging. Niet alleen binnen, maar ook buiten onze jurisdictie. Toezicht houdt voor de Kansspelautoriteit dan ook niet op bij de landsgrenzen. Zodra die internationale bewegingen de belangen van de Nederlandse kansspelconsument raken, kansspelverslaving in de hand werken, aan kansspelen gerelateerde fraude en criminaliteit of illegaliteit bevorderen, is het aan de Kansspelautoriteit om op te treden.

De bevoegdheden van de Kansspelautoriteit houden echter op bij de landsgrenzen. Daarom is het vaak alleen mogelijk om op te treden met hulp van buitenlandse collega-toezichthouders op de kansspelen of – bij gebrek daaraan – met hulp van andere autoriteiten.

In een internationale kansspelmarkt moeten vergunningverlening, toezicht en handhaving ook internationaal georganiseerd zijn. Een ‘toezicht over grenzen heen’ is dus niet alleen wenselijk, maar pure noodzaak om in een internationale kansspelmarkt effectief toezicht te kunnen blijven houden.

De Kansspelautoriteit werkt dan ook zo veel mogelijk actief, met een of meer partijen, internationaal samen om informatie uit te wisselen, kennis te delen, technische standaarden af te stemmen, sancties te bespreken en illegaal aanbod te bestrijden.

In 2016 was die samenwerking vooral gericht op de bestrijding van matchfixing, verslavingspreventie en verantwoord spelen, internationaal boetes innen, de bestrijding van illegaal aanbod en kennisdeling.

Bestrijding van matchfixing

Bij de behandeling van de wet kansspelen op afstand op 7 juli 2016 is een amendement aangenomen dat oproept tot de instelling van een *Sports Betting Intelligence Unit* binnen de Kansspelautoriteit. Om zich daarop te kunnen voorbereiden, heeft de Kansspelautoriteit in 2016 geïnvesteerd in internationale uitwisseling en ontwikkeling van praktische kennis en vaardigheden.

Bovendien committeerde de Kansspelautoriteit zich in 2016 aan het programma *Keep Crime Out of Sports* van de Raad van Europa. Ze heeft binnen dat programma deelgenomen aan bijeenkomsten van het netwerk van nationale toezichthouders op sportweddenschappen, studiebezoeken en regionale seminars. Op 20-21 juni 2016 organiseerde de Kansspelautoriteit één van die seminars (*Keep Crime Out of Sport – Recognising the problem, creating the trust*) in Den Haag.

Verder heeft de Kansspelautoriteit op 17-18 februari 2016 deelgenomen en bijgedragen aan de bijeenkomst ‘*Developing European initiatives to fight matchfixing*’, die was georganiseerd door de Europese Commissie.

Birgitte Sand, directeur van de Deense toezichthouder Spillemyndigheden

“Gokken is echt een internationale industrie. Een uitdaging voor toezichthouders uit de hele wereld, die op dit terrein graag samenwerken en gecoördineerd willen optreden. Ik geloof daarom in de kracht en de meerwaarde van multilaterale platforms, zoals GREF en IAGR.”

In 2016 is ook verkend of de Kansspelautoriteit zich kan aansluiten bij een internationaal platform van het Internationaal Olympisch Comité (IOC) om informatie uit te wisselen. Waarschijnlijk leidt dit tot ondertekening van een *Memorandum of Understanding (MoU)* tussen het IOC en de Kansspelautoriteit dat toegang geeft tot het *Integrity Betting Intelligence System (IBIS)*.

Verslavingspreventie en verantwoord spelen

De Kansspelautoriteit wil goed invulling geven aan haar wettelijke taak ‘bijdragen aan het voorkomen en beperken van kansspelverslaving.’ Daarom is het van belang om kennis op te doen, te ontwikkelen en uit te wisselen met internationale collega-toezichthouders. Met het oog daarop nam de Kansspelautoriteit in 2016 actief deel aan de bijeenkomst van de Werkgroep *Responsible Gambling* van GREF (*Gaming Regulators European Forum*). In deze werkgroep delen de toezichthouders uit de verschillende landen ervaringen en kennis over het bevorderen van responsible gaming.

Van 13-16 september nam de Kansspelautoriteit deel aan de *European Conference on Gambling Studies and Policy Issues – Development of the invisible and unknown: Research, Responsibilities and Regulation*. Organisator van deze tweejaarlijkse conferentie voor wetenschappers, beleidsmakers, behandelaars en aanbieders is de *European Association for the Study of Gambling (EASG)*. De conferentie gaf inzicht in de nieuwste wetenschappelijke opvattingen, bijvoorbeeld over maatregelen voor verantwoord spelen en de invloed van legalisering van online gokken op de omvang van kansspelverslaving.

Op 26 november 2016 nam de Kansspelautoriteit deel aan de workshop 'Regulation and addiction: strategies, challenges, views'. De Franse toezichthouder ARJEL organiseerde deze workshop.

Verder heeft de Kansspelautoriteit op 7 en 8 december 2016 deelgenomen aan de *Harm Minimisation Conference van de Britse Responsible Gambling Trust*. De conferentie gaf een goed beeld van de huidige stand van kennis en de richting waarin het onderzoek naar kansspelproblematiek zich lijkt te ontwikkelen.

Internationaal boetes innen

Als de Kansspelautoriteit illegale aanbieders die gevestigd zijn in een andere jurisdictie bestuurlijke boetes oplegt, kan zij deze boetes niet innen. Het gaat vaak om aanbieders van kansspelen online die geen vergunning hebben in Nederland en daarmee de Wet op de kansspelen overtreden. In diverse internationale gremia, zoals de Expertgroep Kansspelen van de Europese Commissie, heeft de Kansspelautoriteit in 2016 aandacht gevraagd voor dit probleem. Betere samenwerking tussen toezichthouders of andere handhavende instanties is dus noodzakelijk. Verschillende oplossingen zijn besproken.

Samenwerking binnen het Koninkrijk

Een bijzondere vorm van internationale samenwerking is die tussen de vier landen van het Koninkrijk der Nederlanden: Nederland, Aruba, Curaçao en St. Maarten.

Vanaf 2015 is deze samenwerking geïntensiveerd, omdat duidelijk werd dat de verschillen in kansspelwetgeving en -toezicht tussen de landen zorgen voor onwenselijke situaties, zoals illegaal aanbod van kansspelen in Nederland.

Het is daarom wenselijk om de kansspelwetgeving en het kansspeltoezicht van de vier landen in de praktijk dichterbij elkaar te brengen, uiteraard met inachtneming van de autonome bevoegdheden van de vier landen. Welke mogelijkheden hiervoor zijn, wordt nog onderzocht. Vooruitlopend hierop hebben de Kansspelautoriteit en haar partners binnen het Koninkrijk in 2016 kennis en kunde gedeeld en informatie uitgewisseld.

Hoewel de eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba (de BES-eilanden) onderdeel zijn van het land Nederland, houdt de Kansspelautoriteit daar géén toezicht op de kansspelen: de bevoegdheden van de Kansspelautoriteit zijn door de wetgever beperkt tot het Europese deel van Nederland.

Illegaal aanbod bestrijden

Internationale kennisuitwisseling en samenwerking tussen toezichthouders rond illegaal kansspelaanbod is nodig om effectief toezicht te kunnen blijven houden op de Nederlandse kansspelmarkt. Bij het sluiten van convenanten (of samenwerkingsovereenkomsten) met buitenlandse toezichthouders is het maken van goede en werkbare afspraken over informatie-uitwisseling een voortdurend aandachtspunt.

Harrie Temmink, Europese Commissie

De Kansspelautoriteit nam op 6 juni 2016 deel aan een workshop over de bestrijding van illegaal kansspelaanbod, georganiseerd door de Franse toezichthouder ARJEL. In vergelijkende sessies en presentaties over illegaal aanbod kwamen juridische procedures en ISP- en *websiteblocking* aan bod. De Kansspelautoriteit gaf een presentatie over het convenant met financiële dienstverleners dat ze in 2015 afsloot om illegaal aanbod te bestrijden.

Verder stak de Kansspelautoriteit haar licht op bij het Australische Ministerie van Sociale Zaken, dat op 28 april 2016 het onderzoeks-

“De Europese Commissie hecht veel waarde aan een betere samenwerking tussen nationale toezichthouders op het gebied van de online kansspelen. Uiteindelijk streven alle lidstaten ernaar de consument, spelers, minderjarigen en de openbare orde te beschermen. Daarom biedt de Commissie een platform door vier keer per jaar de EEA toezichthouders samen te brengen voor het uitwisselen van ervaringen. In deze context heeft zij ook een Memorandum of Understanding tussen de toezichthouders gefaciliteerd dat moet zorgen voor toenemend vertrouwen.”

rapport 'Review of Illegal Offshore Wagering' uitbracht. Het rapport bevat 19 aanbevelingen voor een effectieve bestrijding van illegaal kansspelaanbod. Zo blijkt het effectief om *name and shame*-lijsten op te stellen, zo min mogelijk vergunningen te verlenen aan aanbieders van illegale online-kansspelen en samen te werken met ondernemingen die internetdiensten leveren, zoals *Internet Service Providers* en online app winkels.

Kennis delen

Om kennis over kansspelmarkten en kansspelaanbieders op te doen, te ontwikkelen en uit te wisselen heeft de Kansspelautoriteit zich gecommitteerd aan een leidende rol in de statistische werkgroepen van zowel GREF (*Gaming Regulators European Forum*) als IAGR (*International Association of Gambling Regulators*). In mei 2016 is Marja Appelman, directeur van de Kansspelautoriteit, verkozen tot vicevoorzitter van GREF.

Bestuursleden brachten op 8 november een bezoek aan de *Landesconferenz zum Glückspielwesen* in Düsseldorf. In deze conferentie stonden ontwikkelingen in de Duitse kansspelwetgeving centraal.

Met de *UK Gambling Commission* (UKGC) had de Kansspelautoriteit in 2016 een afspraak over het opdoen van kennis over de vergunningverlening voor kansspelen online. In dat kader kon een betrokken medewerker van de Kansspelautoriteit voor een stage van 21-25 november 2016 terecht bij de UKGC. [zie kader]

Stage UK Gambling Commission

Een toezichthouder van de Kansspelautoriteit was in november 2016 een week te gast bij de *UK Gambling Commission* (UKGC) in Birmingham. Doel van het bezoek was om te leren van de Britse ervaringen met het openstellen van de markt van online kansspelen. De Kansspelautoriteit heeft ook kunnen ervaren hoe de UKGC vergunningaanvragen voor online kansspelen beoordeelt, welke bronnen daarbij worden geraadpleegd en hoe de strafbare en beboetbare feiten worden gewogen. Tijdens het bezoek hebben de Kansspelautoriteit en de UKGC best practices uitgewisseld. Ook heeft de Britse organisatie haar ervaringen met de uitdagingen op het gebied van reclame en risicogestuurd toezicht gedeeld. Tijdens het bezoek zijn belangrijke contacten gelegd: een vruchtbare bodem voor verdere samenwerking. Eén van die vormen van samenwerking is de uitwisseling van informatie voor de integriteitsbeoordeling.

Deskundigheid in huis

Wie zich bezighoudt met de kansspelsector, krijgt met allerlei facetten te maken die verder gaan dan wet- en regelgeving alleen. Daarom werken bij de Kansspelautoriteit specialisten op allerlei terreinen, van juristen en ICT-specialisten tot speltheoretici en economen. Het kennisniveau is hoog. De toezichthouder wil dat niveau op peil houden en haar deskundigheid vergroten. Ook op nieuwe terreinen zoals internettechnologie, gok apps en gaming doet zij kennis op.

De Kansspelautoriteit werkt met een externe Adviesraad, waarin ervaren en onafhankelijke deskundigen zitting hebben. Ook werkt de toezichthouder samen met research partners en organiseert ze bijeenkomsten waar alle medewerkers van de organisatie meer kennis kunnen opdoen. De Kansspelautoriteit gaat naar congressen waar ze geregeld zelf presentaties geeft, ze gaat op werkbezoek of stage bij buitenlandse toezichthouders en laat onderzoeken uitvoeren door externe bureaus. Ze stimuleert nieuwe ideeën op het beleidsterrein van de Kansspelautoriteit met het uitreiken van de Kansspelautoriteit Scriptieprijs, waarvan de eerste begin 2016 is uitgereikt.

Adviesraad

Om onderwerpen ook aan externe en onafhankelijke experts te kunnen voorleggen, heeft de Kansspelautoriteit een Adviesraad samengesteld. De raad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het functioneren van de organisatie. Zo kijkt de Adviesraad naar de begroting en het werkplan van de Kansspelautoriteit. In 2016 kwam de Adviesraad drie keer bij elkaar.

In 2016 kwam de Adviesraad drie keer bij elkaar. In deze vergaderingen is o.a. gesproken over de nieuwe toezichtsstrategie van de Kansspelautoriteit, de ontwikkelingen op de markt voor goede doelen loterijen, de (besturings)relatie met het ministerie van Veiligheid en Justitie, de nieuwe strategie verslavingspreventie en het wetsvoorstel Kansspelen op afstand.

De Adviesraad bestond in 2016 uit:

- **Arthur Docters van Leeuwen**
(*voorzitter; oud-bestuursvoorzitter van de Autoriteit Financiële Markten*)
Aandachtsgebied: toezicht
- **Pieter Winsemius**
(*oud-politicus en oud-voorzitter raad van Commissarissen Goededoelenloterijen*)
Aandachtsgebied: kansspelveld
- **Theo Schuyt**
(*hoogleraar Filantropische Studies aan de Vrije Universiteit Amsterdam*)
Aandachtsgebied: maatschappelijk/goede doelen
- **Han Moraal**
(*voormalig procureur-generaal en landelijk hoofdadvocaat-generaal, vertegenwoordigt Nederland in Eurojust*)
Aandachtsgebied: juridisch/opsporing
- **Dike van de Mheen**
(*Hoogleraar Transformaties in de Zorg aan de Tilburg University, Hoogleraar Verslavingsonderzoek Erasmus MC, Rotterdam; Hoogleraar Zorg en Preventie van Risicogedrag en Verslaving, Universiteit Maastricht*)
Aandachtsgebied: kansspelverslavingspreventie

Lezingen in huis

Met het oog op kennisdeling vonden er binnen de organisatie drukbezochte, maandelijkse lunchbijeenkomsten, boek- en jurisprudentiebesprekingen plaats. Hier gaven zowel medewerkers van de Kansspelautoriteit als externen invulling aan. Een van degenen die een lezing gaven, was Fatima Moreira de Melo, ex-professioneel hockeyster en momenteel professioneel internationaal pokerspeler. In haar lezing op 20 oktober 2016 vertelde zij over haar ervaringen als kansspelconsument, de relatie tussen sport en kansspelen, matchfixing, internationale ontwikkelingen, kansspelverslaving en de preventie ervan, kansspelen in de toekomst (KOA) en ervaringen met (buitenlandse) toezichthouders.

Een bijzondere gast in 2016 was Sally Gainsbury uit Australië die op 27 juni 2016 bij de Kansspelautoriteit voor stakeholders uit de sector een voordracht gaf getiteld *'Assessing the impact of interactive sampling and new technologies: Considerations for harm minimisation policies'*.

Sally Gainsbury behandelde de bestaande literatuur over:

- de relatie van kansspelen op afstand en kansspelverslaving;
- de toenemende convergentie tussen social gaming en betaalde kansspelen; en
- de verschillende manieren waarop de overheid en aanbieders de negatieve impact van problematisch speelgedrag kunnen reduceren.

Sally Gainsbury is psycholoog en verbonden aan de universiteit van Sydney. Haar presentatie is ook gepubliceerd op de website van de Kansspelautoriteit.

Lezingen buitenshuis

De Kansspelautoriteit verzorgde ook lezingen buitenshuis. Tijdens het Markttoezichthoudersberaad hield de Kansspelautoriteit een lezing over de effectiviteit van de thematische actie kansspelapps en een kennissessie over signaalmanagement. Tijdens de GREF-bijeenkomst op Malta gaf de Kansspelautoriteit een presentatie over kansspelbelastingen.

Conferenties en werkbezoeken

Medewerkers van de Kansspelautoriteit bezochten diverse conferenties van wetenschappelijke of speltechnische aard in onder andere Londen, Las Vegas, Tilburg, Amsterdam en Lissabon. Op de tweejaarlijkse conferentie van de *European Association for the Study of Gambling (EASG)* werd een voordracht gehouden over eigen intern marktonderzoek naar de relatie tussen kansspelbelasting en kanalisatie naar legale online kansspelen.

Gaming of gambling?

De Kansspelautoriteit vroeg onderzoeksbureau SuperData Research om onderzoek te doen naar het verband tussen social gaming en betaalde online kansspelen. Het onderzoek dat in oktober 2016 startte, belicht de karakteristieken van de producenten en consumenten van social (casino) games de samenhang tussen social gaming en betaalde kansspelen.

Uit de resultaten blijkt dat de scheidslijn tussen social gaming en deelname aan betaalde kansspelen (gambling) steeds moeilijker te

trekken is. Bepaalde vormen van social gaming vertonen namelijk steeds meer eigenschappen van kansspelen. Omgekeerd vindt dezelfde ontwikkeling plaats. Voor consumenten is het vaak niet duidelijk waar social games ophouden en overgaan in kansspelen. Ook blijken aanbieders van social games en betaalde kansspelen sterk met elkaar verweven: vier van de tien grootste social casino's zijn in eigendom van kansspelbedrijven.

Spelers van social games – naar schatting ruim 4,1 miljoen Nederlanders – vormen een dwarsdoorsnede van de bevolking, met een lichte oververtegenwoordiging van hoogopgeleide jonge mannen. De helft van de Nederlandse jongeren (13-24 jaar) maakt op enig moment de overstap van social gaming naar betaald gokken. Het omgekeerde komt ook voor. Spellen die het dichtst tegen online kansspelen aanliggen, zijn de zogeheten social casino games, Het rapport belicht ook digital collectible card games, fantasy sports, amateur e-sports en het wedden op virtuele items (zoals skin-betting).

Dit onderzoek past in de strategie van de Kansspelautoriteit om ook de randen van het toezichtgebied nauwlettend in de gaten te houden. Social gaming valt namelijk niet onder de Nederlandse kansspelwetgeving. De Kansspelautoriteit blijft de ontwikkelingen volgen en doet dat in nauw contact met collega-toezichthouders in andere Europese landen. Als er aanleiding toe is, kan de Kansspelautoriteit nader onderzoek (laten) instellen naar aard en omvang van risico's voor de Nederlandse consument en specifieke

groepen van kwetsbare spelers. De constatering van het onderzoeksrapport kunnen op verschillende onderdelen gevolgen hebben voor de vergunningverlening en het toezicht op vergunde kansspelaanbieders, zowel bij de huidige landgebonden aanbieders als de toekomstige online aanbieders. Op de precieze uitwerking van nadere regels bij vergunningverlening en toezicht komt de Kansspelautoriteit te zijner tijd terug.

Vervolgonderzoek WODC

In het onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)⁵ van het ministerie van Veiligheid en Justitie kwamen resultaten naar voren, die vragen om nader onderzoek. Het onderzoeksbureau IVO is daarom in 2016 begonnen met secundaire analyses op gegevens die het WODC ter beschikking heeft gesteld. In zijn analyses kijkt het IVO vooral naar verslavingsrisico's van kwetsbare groepen en illegaal aanbod, en naar het kansspelgedrag en verslavingsrisico's bij (niet-westerse) allochtonen. De uitkomsten worden verwacht in de eerste helft van 2017.

Scriptieprijs

In 2015 introduceerde de Kansspelautoriteit de jaarlijkse scriptiewedstrijd voor studenten in het hoger onderwijs. Door middel van de scriptieprijs probeert de Kansspelautoriteit nieuwe ideeën op het beleidsterrein van de Kansspelautoriteit te stimuleren. De scriptieprijsen 2015 zijn op 9 februari 2016 uitgereikt aan Charlie

⁵ Modernisering kansspelbeleid, IntraVal, 2016

van der Star (Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam) voor haar master scriptie over “*Consumentenbescherming bij online kansspelen*”, en aan Jeroen Schep (Sports Economics Research Centre van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) voor zijn bachelor scriptie getiteld “*Waar liggen de kansen voor de sportsector in Nederland? Een onderzoek naar de invloed van kansspelbeleid op de economie van de sport in Nederland*”.

Research partners

Om haar kennis en deskundigheid in 2016 verder te verdiepen ging de Kansspelautoriteit in 2015 een samenwerkingsverband aan met vier *research partners*.

- Saskia Lavrijssen, hoogleraar te Tilburg aan het *Tilburg Law and Economics Center*, gespecialiseerd in de regulering en *governance* van netwerksectoren.
- Joost Poort, universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam bij het Instituut voor Informatierecht, gespecialiseerd in marktordeningsvraagstukken, auteursrecht en telecommunicatie.
- Karin van Wingerde, universitair docent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam bij de afdeling Criminologie, gespecialiseerd in *governance*, regulering en *compliance* van bedrijven.
- Dick de Bruin, onderzoeker bij bureau CVO te Utrecht, gespecialiseerd in kansspelverslaving en verslavingspreventie.

De vier externe experts hebben in 2016 de organisatie ondersteund op onderwerpen als verslavingspreventie, juridische en economi-

sche aspecten van regulering en toezicht, en op het terrein van criminaliteit en nalevingstoezicht. Ook hebben zij bijgedragen aan de interne toezichtsopleiding.

Dick de Bruin, onderzoekspartner:

“Goed preventiebeleid werpt ook voor aanbieders van kansspelen z’n vruchten af. Speelhallen en casino’s die zo’n beleid voeren, hebben een goed imago en zijn daardoor aantrekkelijk voor medewerkers én klanten. Spelers voelen zich hier veiliger.”

Feiten en cijfers

Organisatie in beeld

In 2016 heeft de Kansspelautoriteit haar strategie voor de jaren 2016-2020 vastgesteld. Kern van haar strategie is dat zij de kansspelmarkt naar een nieuw verantwoord evenwicht wil begeleiden. Dit doet de Kansspelautoriteit door te streven naar een hoge kanalisatiegraad, zonder te tornen aan de vastgestelde normen. Want alleen wanneer consumenten spelen bij vergunde aanbieders, kan de Kansspelautoriteit hen effectief beschermen en resterende illegaliteit en criminaliteit tegengaan. Dit vraagt om op risico's en problemen gericht toezicht en handhaving te houden (risicogestuurd toezicht).

De strategie gaat uit van zes doelstellingen:

- Online aanbieders kiezen voor vergunning;
- Kansspelautoriteit gaat resterende illegaliteit en criminaliteit tegen;
- Vergunninghouders nemen hun verantwoordelijkheid;
- Deelnemers spelen verantwoord, kansspelverslaving blijft relatief gering;
- Deelnemers spelen bij legale aanbieders;
- Deelnemers worden in staat gesteld eigen verantwoordelijkheid te nemen.

De eerste drie doelstellingen zijn gericht op aanbieders, de laatste drie op consumenten. Alle zes doelstellingen bepalen voor een groot deel de activiteiten van de Kansspelautoriteit.

Herstructurering Kansspelautoriteit

In de eerste helft van 2016 paste de Kansspelorganisatie de interne organisatie aan. Deze herstructurering was het sluitstuk van een proces waarin de Kansspelautoriteit met het oog op toekomstige ontwikkelingen een nieuwe visie, kernwaarden en strategie heeft geformuleerd. Ook is er aandacht voor de verbeterpunten die naar vorm kwamen uit het onderzoek naar de medewerkerstevredenheid. Deze verbeterpunten sloten grotendeels aan op de doelen die werden nagestreefd met de herstructurering. Bij dit proces waren mensen vanuit de hele Kansspelautoriteit betrokken.

Twee doelen stonden centraal bij de herstructurering:

- Een toekomstbestendig takenpakket per afdeling met een duidelijke en logische samenhang van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- Een kleinere reikwijdte (*span of control*) voor de afdelingen die zich bezighouden met de kernactiviteiten (*core business afdelingen*), zodat zij de nodige aandacht kunnen geven aan de complexe dossiers en er ruimte is om groei op te vangen.

De bestaande functies zijn herverdeeld over vijf afdelingen. Er was geen sprake van krimp, wel van uitbreiding met een managementfunctie. Informatiemanagement en risicogestuurd toezicht zijn speerpunten en krijgen ruimte voor een extra formatie. Om de nieuwe strategie tot een succes te maken, gaat er veel aandacht uit naar een goede samenwerking in en tussen teams. Ook is het opleidingsbeleid voor 2016 – 2018 afgestemd op de strategie. Zo heeft de Kansspelautoriteit niet alleen voldoende medewerkers in

huis, maar ook haar kennis op peil om de doelen te behalen die zij zich de komende jaren stelt.

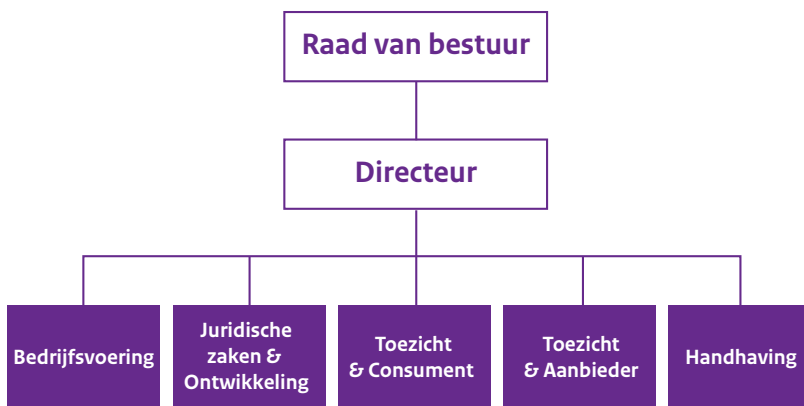
Nieuwe ICT-omgeving

In 2016 heeft de Kansspelautoriteit belangrijke verbeteringen aangebracht in haar ICT-omgeving. Niet alleen de medewerkers van de toezichthouder, maar ook externe partijen profiteren daarvan.

Informatiesysteem voor speelautomaten

In 2016 is de informatievoorziening rondom speelautomaten aanzienlijk verbeterd en efficiënter gemaakt.

Dankzij een nieuw ontwikkelde functionaliteit is het nu mogelijk om de controleresultaten van grote aantallen speelautomaten automatisch in te lezen in het informatiesysteem. Alle controle-resultaten en de historie van elke automaat worden in het systeem geregistreerd. Per speelautomaat kunnen alle gewenste gegevens

worden opgevraagd. Het gaat dan bijvoorbeeld om gegevens over de huidige en voorgaande opstellocaties van een automaat en informatie waaruit blijkt of de betreffende automaat wel of niet voldoet aan de voorgeschreven technische eisen. De inspecteurs van speelautomaten kunnen hierdoor hun werk beter uitvoeren.

Beveiligde Cloud-omgeving

In december 2016 is een beveiligde Cloud-omgeving in gebruik genomen. Deze afgescheiden omgeving op internet maakt beveiligde documentuitwisseling tussen derden en de Kansspelautoriteit mogelijk. Zo communiceren de Kansspelautoriteit en aanvragers van de Totalisator-vergunning via deze beveiligde Cloud-omgeving. Partijen kunnen documenten down- en uploaden, zonder het gevaar te lopen dat niet-gerechtigde derden deze documenten kunnen inzien.

Nieuwe architectuur

De belangrijkste wijziging was een nieuwe architectuur voor de technische omgeving, die voor een groot deel is ondergebracht bij de hostingpartij. Technische wijzigingen bij de hostingpartij en wensen en eisen van de Kansspelautoriteit vroegen om deze aanpassing. Een van de wensen was om, waar mogelijk, gebruik te maken van de nieuwste technieken en software. Ook kan de ICT-afdeling het systeem nu beter beheren. Medewerkers van de Kansspelautoriteit moesten leren werken in de nieuwe ICT-omgeving. Daarom heeft de ICT-afdeling veel aandacht besteed aan de voorbereiding en de instructie van haar collega's.

Na een uitgebreide testperiode verliep de overgang naar de nieuwe omgeving in de zomer van 2016 vlekkeloos. De medewerkers waren enthousiast over de verbeteringen.

Personeelsdossiers digitaal toegankelijk

Alle informatie van personeelsdossiers is voortaan ook digitaal toegankelijk. De Kansspelautoriteit gebruikt hiervoor het informatiesysteem *Exact Synergy Enterprise*. Uiteraard is een beperkt aantal medewerkers geautoriseerd om het personeelsdossier te mogen inzien. Doorgaans zijn dit de medewerker zelf, zijn of haar manager en de geautoriseerde HR-medewerkers.

Digitaal werken

In 2016 zijn de eerste stappen gezet naar het volledig digitaal werken. De Kansspelautoriteit heeft nieuwe scanapparatuur aangeschaft en geïnvesteerd in nieuwe, geavanceerde scansoftware. Deze software maakt het mogelijk om documenten via optische tekenherkenning ofwel Optical Character Recognition (OCR) te bekijken en automatisch te laten registreren. De werkzaamheden kunnen daarmee efficiënter worden uitgevoerd terwijl de kans op fouten bij het registratieproces van documenten vermindert. Eind 2016 zijn inkoopfacturen met behulp van deze software volledig gedigitaliseerd. Het proces van documenten scannen, registreren en een workflow starten, gebeurt nu nagenoeg volledig geautomatiseerd.

ICT streeft ernaar om medio 2017 alle administratieve processen op vergelijkbare wijze te digitaliseren.

Kwaliteitszorg in 2016

De Kansspelautoriteit hecht veel waarde aan haar kernwaarde professionaliteit en daarmee aan kwaliteitszorg. Daarom staat de Kansspelautoriteit open voor verbetering en betreft zij waar nodig de kansspelmarkt erbij. Op het gebied van kwaliteitszorg behaalde Kansspelautoriteit verschillende resultaten.

Medewerkerstevredenheid

Uit een onderzoek naar de medewerkerstevredenheid in 2015 kwam naar voren dat de Kansspelautoriteit hoog scoort op de onderwerpen motivatie, betrokkenheid en organisatiedoelen. Op verbeterpunten, zoals efficiency, duidelijkheid en leiding, heeft de Kansspelautoriteit actie ondernomen. Begin 2017 wordt opnieuw een medewerkerstevredenheidsonderzoek gehouden om de resultaten te meten van de maatregelen die in 2016 zijn uitgevoerd.

Functioneren Kansspelautoriteit

Een onafhankelijk onderzoek dat in 2015 is verricht naar het functioneren van de Kansspelautoriteit, kwam met positieve punten, maar ook met aandachtspunten voor verdere ontwikkeling. Er was vraag naar meer transparantie en uitleg over haar handelwijze. In 2016 heeft de Kansspelautoriteit hieraan gehoor gegeven door haar lange termijn strategie te publiceren en haar strategie voor verslavingspreventie. Ze heeft verder meer uitgelegd over haar handhavingsbeleid en de keuzes die ze daarin maakt. Ook publiceerde zij een leidraad reclame en introduceerde zij een transparante vergunningprocedure voor loterijen.

Meting Publiekslijn communicatie

De Kansspelautoriteit meet jaarlijks de tevredenheid van consumenten, organisaties en andere overheden die informatie vragen over het kansspelbeleid of een klacht indienen bij de toezichthouder. Degenen die de Kansspelautoriteit om die reden in 2016 hebben gebeld of gemaïld, kregen in het tweede kwartaal een digitale enquête toegestuurd om via rapportcijfers en één open vraag hun mening te geven over het contact met de toezichthouder. Op de onderdelen 'algemeen' en 'deskundigheid' was de score lager dan in 2015, respectievelijk een 7,1 en een 7,5 (in 2015 was dit respectievelijk 8,2 en 8,3). De lagere score lijkt vooral te wijten aan de klachten over speelautomaten. Consumenten die een klacht indienen over een kansspelautomaat, verwachten ten onrechte dat de toezichthouder onmiddellijk hun klacht in behandeling neemt en direct komt controleren. Vergunninghouders dienen in principe zelf klachten af te handelen. De Kansspelautoriteit houdt risicogestuurd toezicht en gaat op controle als zij daar aanleiding toe ziet.

Vertrouwenspersoon

In april 2014 is een vertrouwenspersoon binnen de Kansspelautoriteit aangesteld. Medewerkers kunnen bij deze persoon terecht voor integriteitskwesaties of bij gevoel van onveiligheid. In 2016 zijn er geen klachten over ongewenste omgangsvormen ingediend.

Consultatie

De Kansspelautoriteit hanteert de werkwijze waarbij ze (concept) beleid ter consultatie voorlegt aan betrokkenen of publiek. In 2016 deed zij dit met de vergunningsprocedure voor goededoelen-loterijen, het activiteitenplan 2016-2017 (met daarin de strategie Kansspelautoriteit 2016-2020), het uitvoeringsbesluit Wwft in verband met de overdracht van bevoegdheden aan de Kansspelautoriteit en de strategie voor verslavingspreventie. Ook legde de Kansspelautoriteit de marktscan van 2015 aan stakeholders voor, met de vraag om feitelijke onduidelijkheden, onnauwkeurigheden of onjuistheden te melden.

Verwerking persoonsgegevens

Op 4 mei 2016 is de tekst van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) gepubliceerd. Deze AVG treedt in werking op 25 mei 2018. Net zoals voor andere organisaties heeft deze Verordening, waarin regels voor de verwerking van persoonsgegevens zijn opgenomen, ook gevolgen voor de Kansspelautoriteit. Denk daarbij aan het register voor uitsluitingen (CRUKS), dat met de invoering van de Wet Kansspelen op afstand ingericht moet worden. De Kansspelautoriteit is in 2016 begonnen met de voorbereiding op de verdere gevolgen van de AVG.

In juni 2016 maakte de Kansspelautoriteit bekend dat zij onterecht ontvangen persoonsgegevens heeft vernietigd. Het ging om justitiële gegevens van sommige personen die in de periode 2012 tot 2015 een exploitatievergunning hadden. Nadat uit intern

onderzoek bleek dat de Kansspelautoriteit van teveel personen die gegevens had gekregen, heeft zij dit overschot aan gegevens vernietigd. De betrokken personen zijn per brief geïnformeerd.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad bestaat uit drie leden.

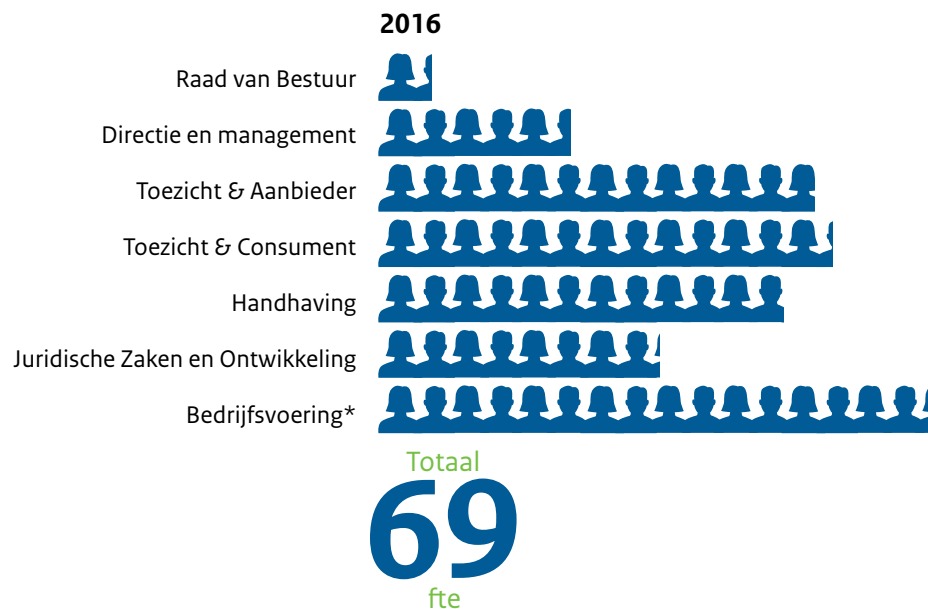
In 2016 zijn bij de ondernemingsraad de volgende onderwerpen de revue gepasseerd:

- raadplegen achterban over de herstructurering;
- adviseren over de herstructurering;
- opstellen en uitvoeren van een vitaliteitsplan;
- input Tijd Plaats en Apparaat-onafhankelijk Werken;
- meedenken met de opzet voor een tweede medewerkerstevredenheidsonderzoek;
- risico-inventarisatie en evaluatie;
- twee algemene gang van zaken overleggen met de bestuurders (artikel 24 van de Wet op de Ondernemingsraden).

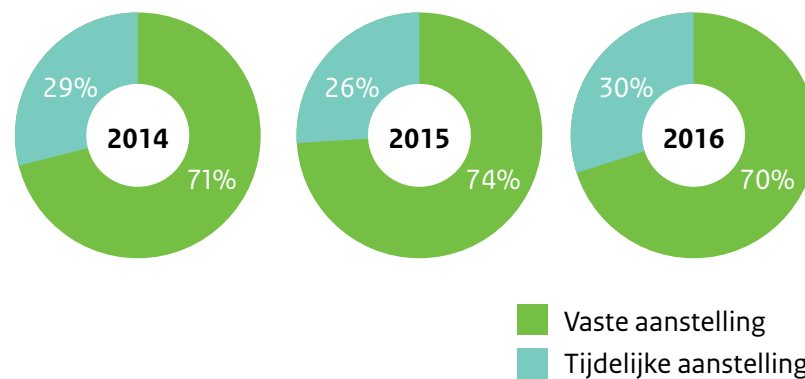

MEDEWERKERS

Medewerkersoverzicht

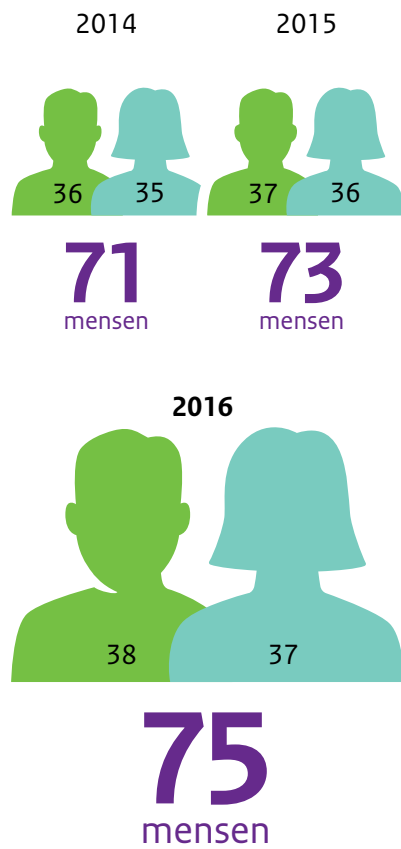

Verdeling aantal contracten naar vast/flexibel verband

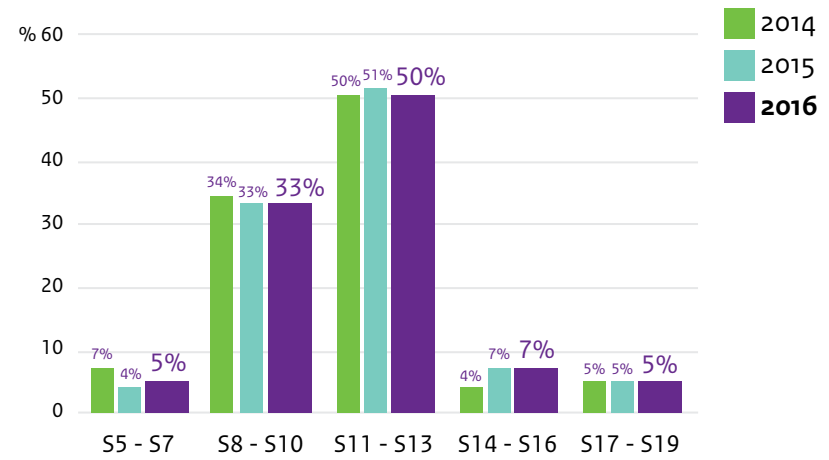

* De afdeling Bedrijfsvoering heeft niet louter staftaken. Bedrijfsvoering verzorgt tevens de administratie van vergunningen.

Man/Vrouw

Salarisniveau

Ontwikkelingen personeelsbestand

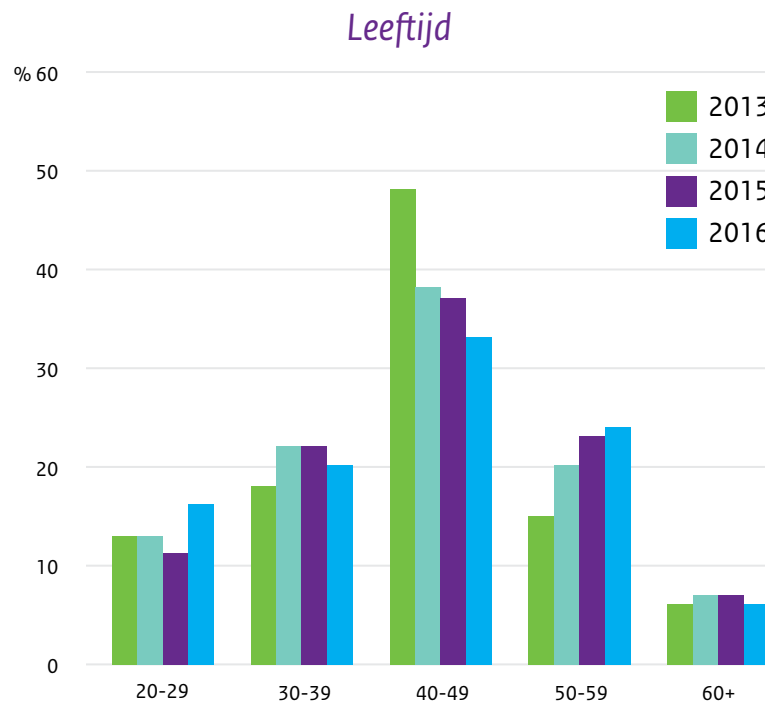
De formatie is grotendeels gelijk gebleven conform planning. Halverwege 2016 heeft het management zich voorbereid op de gevolgen die zouden optreden als het wetsvoorstel Kansspelen op afstand niet vóór de zomer in de Tweede Kamer behandeld zou worden. Hierdoor bestond het risico dat politieke besluitvorming over het wetsvoorstel over de huidige kabinetsperiode heen zou worden getild. Uitblijven van politieke besluitvorming zou de Kansspelautoriteit nopen tot bijstelling van de strategie met HRM-implicaties als gevolg. Het management had maatregelen voorbereid, zoals een vacaturestop, een stop op vaste contracten en heroverwegen externe inhuur. De noodzaak om deze maatregelen door te voeren verviel, omdat het wetsvoorstel kansspelen op afstand toch vóór de zomer van 2016 in de Tweede kamer is behandeld.

De verhouding vaste aanstellingen versus tijdelijke aanstellingen is nog steeds 70-30.

De man-vrouw verhouding is stabiel op 50-50.

In de leeftijdsopbouw zien we dat de natuurlijke toename in de leeftijdscategorie boven 50 compensatie krijgt met de instroom van jongere medewerkers.

Onderstaande weergave laat de procentuele verdeling zien.

Arbeidsomstandigheden

Ziekteverzuim

	Aantal ziekmeldingen	personen	dagen	Percentage fte ziek t.o.v. fte beschikbaar
Heel 2016	115	54	1.634	6%

In 2016 zijn in totaal 1.634 dagen ziekteverzuim genoteerd. Hierdoor kwam het verzuimpercentage op 6%. Dit werd sterk beïnvloed door enkele niet aan werk gerelateerde gevallen van langdurige arbeidsongeschiktheid (samen 1.025 dagen).

Joop Pot, bestuurslid Kansspelautoriteit

“De ICT van de Kansspelautoriteit is helemaal op orde.”

Thuis werken

Een van de uitkomsten van het onderzoek naar medewerkers-tevredenheid was de behoefte aan een betere werk-privé balans. Een pilot met 20% van de medewerkers gaf inzicht in de mogelijkheden die het thuiswerken met zich meebracht. Het bleek mogelijk om alle medewerkers veilig en verantwoord en met een positief effect op de resultaten aan te bieden.

Daarom is, vrijwel gelijktijdig met de invoering van de nieuwe ICT-omgeving, het TPAW-project uitgevoerd. De afkorting TPAW staat voor Tijd, Plaats en Apparaat onafhankelijk Werken. De nieuwe ICT-omgeving voldoet perfect aan de door dit project gestelde eisen en wensen. Medewerkers kunnen nu ook thuis (of elders) gebruikmaken van de ICT-omgeving en hebben toegang tot alle applicaties. Zij kunnen zelf kiezen of ze hier gebruik van willen maken. De eerste ervaringen zijn positief.

Financiën

De volgende cijfers over 2016 zijn een verkorte jaarrekening en ontleend aan de jaarrekening 2016 van de Kansspelautoriteit. De jaarrekening is opgesteld volgens de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (Zbo).

Balans per 31 december 2016

(Na verwerking van het resultaat, bedragen in duizenden euro's)

Activa	2016	2015
1. Immateriële vaste activa	3.314	2.760
2. Materiële vaste activa	132	189
3. Vlottende activa	6.219	6.773
a. Voorraad merktekens	36	49
b. Debiteuren	68	202
c. Vorderingen en overlopende activa	397	182
d. Boetebesluiten	406	706
e. Liquide middelen	5.312	5.634
Totaal activa	9.665	9.722

Passiva	2016	2015
4. Eigen vermogen	3.726	3.309
a. Bestemmingsreserve V en J	493	493
b. Egalisatiereserve	- 81	56
c. Wettelijke reserve	3.314	2.760
5. Voorzieningen	717	708
6. Langlopende schuld o.g.	3.330	3.700
a. < 1 jaar	370	370
b. > 1 jaar	2.960	3.330
7. Vlottende passiva	1.892	2.005
a. Crediteuren	174	3
b. Kortlopende schulden	1	299
c. Boetebesluiten	980	1.250
d. Overlopende passiva	737	453
Totaal passiva	9.665	9.722

Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Baten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
1. Kansspelheffingen	7.316	6.750	7.005
2. Vergoedingen	1.228	1.100	1.135
Totaal baten	8.544	7.850	8.140

Lasten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
3. Personeel	5.791	5.415	5.272
4. Inhuur	736	1.874	1.505
5. Huisvesting	1.051	1.068	608
6. Organisatie	561	549	655
7. Automatisering	401	540	408
8. Afschrijving HW/SW	91	79	186
9. Rentekosten	50	50	56
10. KOA/CRUKS	- 554	- 1.725	- 907
Totale lasten	8.127	7.850	7.783
Resultaat uit bedrijfsvoering	417	-	357

Toelichting op balans, resultatenrekening en waarderingsgrondslagen

Immateriële vaste activa

De Kansspelautoriteit heeft zich in 2016 voorbereid op het openstellen en reguleren van de online markt. De kosten die hiervoor gemaakt zijn, worden naar verwachting na invoering van wetgeving voor de online markt in de verwachte gebruiksduur van 10 jaar terugverdiend via de kansspelheffing op de online-vergunninghouders. De afschrijving gebeurt volgens de lineaire methode.

Het gaat vooral om personeelskosten en inhuur. Ontwikkelingskosten zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en worden in de toekomst verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijk aanschafprijs, verminderd met lineair berekende afschrijvingen die zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Investerings worden afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. De afschrijvingstermijn voor hard- en software is 3 jaar.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale bedragen, verminderd met de noodzakelijk geachte voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

De Kansspelautoriteit heeft een rekening-courant bij het ministerie van Financiën en het ministerie beheert eventuele tegoeden. De Kansspelautoriteit had eind 2016 een lening van het ministerie van Financiën van 3,3 miljoen euro voor werkzaamheden ter voorbereiding op kansspelen op afstand (online wetgeving).

Voorzieningen

Uitgestelde beloningen betreffen de nominale waarde van de geschatte toekomstige verplichtingen, voor jubilea, de partiële arbeidsparticipatie seniorenregeling en vervroegde uittreding van personeel. Daarnaast is een voorziening getroffen vanwege een geschil met een voormalige leverancier.

Resultaten

De staat van baten en lasten 2016 geeft inzicht in het gerealiseerde en het begrote resultaat 2016. In de resultatenrekening wordt de realisatie afgezet tegen de door de raad van bestuur vastgestelde begroting.

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Beloningen

De topfunctionarissen dienen vermeld te worden conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De beloning aan topfunctionarissen voldoet aan de gestelde normering.

Beloningen

Naam	Begindatum	Partime %	Beloning x € 1 000	Belastbare onkostenvergoedingen x € 1 000	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn x € 1 000
Topfunctionarissen					
Voorzitter raad van bestuur mr. J.J.H. Suyver	01-04-12	67%	91	4	0
Lid raad van bestuur mr. H.W. Kesler	01-04-12	33%	43	2	5
Lid raad van bestuur drs. J.G. Pot	01-11-14	33%	43	2	0
Directeur drs. M.D. Appelman	23-09-13	100%	104	3	14

De post 'voorzieningen, beloning betaalbaar op termijn' in bovenstaande tabel betreft de door de Kansspelautoriteit als werkgever betaalde pensioenpremies.

Bij het opmaken van deze jaarrekening heeft de Kansspelautoriteit de WNT als normenkader gehanteerd. Die normen worden niet overschreden.

Accountant (BDO)

De jaarrekening geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Kansspelautoriteit per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016. De jaarrekening is in overeenstemming met de Kaderwet ZBO en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Bijlage: Marktgegevens

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale kansspelmarkt in Nederland in 2015. De gegevens zijn afkomstig uit de Marktscan landgebonden kansspelen 2015.

Sector	Vergunninghouder	Omzet	Prijzen ¹	BSR ²	Afdracht goede doel	Afdracht staat	KSB ³
Loterijen	Nederlandse Staatsloterij	691,9	413,4	278,5		103,8	59,3
	Holding Nationale Goede Doelen Loterijen ⁴	886,6 ⁵	339,1 ⁶	633,8	443,3		36,5
	Samenwerkende Non-profit loterijen ⁷	25,8	0,6	25,2	19,2		0,1
	De Lotto ⁸	262,5	191,0	166,7	60,0		13,8
Sportweddenschappen	De Lotto	95,1					
	Sportech Racing B.V.	22,8	16,8	6,0	1,6		0,3
Casinospelen	Holland Casino (tafelspelen)			233,3 ⁹			67,7
Kansspelautomaten	Holland Casino (casinoautomaten)			294,2			85,3
	Speelhalautomaten ¹⁰			730,9			212,0
Totale markt				2368,5	524,1	103,8	475,0

¹ Waarde in het economisch verkeer, netto van kansspelbelasting

² BSR = Bruto spelresultaat (spelomzet minus inkoopwaarde nettoprijzen)

³ KSB = Kansspelbelasting

⁴ Omvat: Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en VriendenLoterij

⁵ Nationale Postcode Loterij 655,0; BankGiro Loterij 125,6; VriendenLoterij 105,8

⁶ Inclusief naturaprijzen: Waarde in het economische verkeer (niet gecorrigeerd voor inkoopkortingen).

⁷ Omvat: Jantje Beton Loterij, de Grote Clubactie Loterij, de Zonnebloem Loterij, KWF seizoensloterij, SupportActie Loterij en Nationale Scoutingloterij

⁸ Inclusief Instantloterij

⁹ Exclusief troncopbrengst (foeien)

¹⁰ Bron: Marktscan landgebonden kansspelen 2015

Bijlage: Begrippenlijst

Best practice	Het beste praktijkvoorbeeld
Cloud	Internetomgeving
Compliance	Het nakomen van regels
Gambling	Het gokken, (geld) inzetten op een bepaalde uitkomst
Gaming	Interactieve spelvormen (games) op de computer. Vooral de online games (op internet) brengen risico's met zich mee
Gokzuil	Apparaat (pc of laptop) met een internetverbinding waarop een kansspel kan worden gespeeld. Vaak gaat het om sportwedenschappen.
Governance	Bestuur, beheer
Handhaving	Het naleven van rechtsregels bevorderen of overtreding van deze regels voorkomen
ISP- en websiteblocking	Het blokkeren van websites en internet service providers (ISP's)
Jurisdictie	Gezagsgebied, rechtsbevoegdheid
Kanaliseren	Normaliseren, onder een norm of wet plaatsen
Kansspelen online	Kansspelen die worden aangeboden via internet door aanbieders die geen vergunning hebben van de Nederlandse Kansspelautoriteit.
Kansspelen op afstand	Kansspelen online (internationaal): de aanbieders van kansspelen op afstand.
Landgebonden kansspelen	Kansspelen die in een bepaald land gevestigd zijn
Last onder dwangsom	Iemand de verplichting opleggen (last) om een overtreding te beëindigen. Doet de overtreder dat niet, dan mag een dwangsom worden opgelegd
Levensgedrag	Term die wordt gebruikt in o.a. de Wet Bibob. Als een exploitant een slecht levensgedrag laat zien, bijvoorbeeld door het plegen van strafbare feiten of illegale activiteiten, kan een vergunning worden ingetrokken
Near real time rapportage	Een bijna directe weergave van resultaten
Rechtsmiddel	Een middel om te protesteren tegen een gerechtelijke uitspraak, zoals verzet en hoger beroep
Sanctie	Een strafmaatregel, zoals een geldboete
Sanctiezaak	Een zaak waarin een strafmaatregel (sanctie) is opgelegd.
Social gaming	Communiceren met andere spelers tijdens het spelen van een (online) computerspel
Totalisator	Wedenschappen op uitslagen van paardenrennen en harddraverijen
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur

Bestuur en directeur Kansspelautoriteit

Van links naar rechts:

Henk Kesler,

lid raad van bestuur Kansspelautoriteit

Jan Suyver,

voorzitter raad van bestuur Kansspelautoriteit

Joop Pot,

lid raad van bestuur Kansspelautoriteit

Marja Appelman,

directeur Kansspelautoriteit

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Kansspelautoriteit
Postbus 298 | 2501 CG Den Haag
T 070 302 1300
E info@kansspelautoriteit.nl
W www.kansspelautoriteit.nl

Teksten

Kansspelautoriteit, Den Haag

Beelden

Kansspelautoriteit, Den Haag

Ontwerp

Inpladi – bureau voor idee en creatie, Cuijk

Disclaimer

Aan de inhoud van dit werk kunnen geen rechten worden ontleend. Publicatie is onder voorbehoud van typefouten.

Overname uit deze overgave is toegestaan, mits met bronvermelding

© Copyright Kansspelautoriteit 2016

Den Haag, april 2017

Wettelijke vereisten

De kaderwet ZBO stelt wettelijke vereisten aan een jaarverslag. Deze vereisten hebben betrekking op:

- 1 de taakuitoefening;
- 2 het gevoerde beleid;
- 3 het gevoerde beleid met betrekking tot kwaliteitszorg.
Blijkens art. 19 lid 3 Kaderwet ZBO moet worden uiteengezet hetgeen is verricht ter uitvoering van de uitoefening van de taken en bevoegdheden betreffende:
- 4 een tijdige voorbereiding en uitvoering;
- 5 de kwaliteit van de daarbij gebruikte procedures;
- 6 de zorgvuldige behandeling van personen en instellingen die met het ZBO in aanraking komen;
- 7 de zorgvuldige behandeling van ontvangen bezwaarschriften en klachten;
- 8 de getroffen voorzieningen waardoor personen en instellingen die met het ZBO in aanraking komen, in de gelegenheid zijn om voorstellen tot verbeteringen van werkwijzen en procedures te doen.

